

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2013 сыл
Сэтинньи
2 күнэ
Субуота
№ 153-154 (10924)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастыг хаһыата»

Комсомол тэриллитэ
95 сылыгар

«КОМСОМОЛ – АЙАР, ТУТАР СУОЛДУТУМ ...»

Быйыл кизг нэлэмэн федеративнай Россиябыт бары регионнар уонна урукку модун Советскай Союз республикаларын дыноно-сэргэтэ Албан ааттаах Ленинскэй Комсомолларын 95 сылын үөрүүлээхтик бэлиэтээтилэр.

Бу бэлиэ даатаны бэлиэтээнин биһиги Сахабыт сириг бары улуустарыгар, улууспут нэһиликтэригэр тэрээһиннээхтик, өрө көтөүллүүлээхтик ыгылыһына.

Алтынны 29 күнүгэр, республикабыт столицатын Суорун Омоллоон аатынан Опера уонна балет государственнай театрыгар үбүлүөйгэ аналлаах олус сэргэх тэрээһин буолла. Онон республикабыт оройуоннарыттан, куораттарыттан уруг Комсомол кэжкэтигэр сылдьан дойдуларын туһугар, ыччаты күүрээннээх үлэбэ көбүлээн, үгүс сыраларын биэрэн, дыаньардаахтык, бэринилээхтик үлэлээбит комсомольскай тэрилтэлэр салыааччылар, бастынтан бастыг чилиэннэрэ кыттыһы ылылар. Биһиги Наммытыттан 40-тан тахса Комсомол ветераннара бу тэрээһингэ сырыттылар.

Комсомол ветераннарын Үбүлүөйү тэрийэр кэмитиэт председатели, СР Правительствотун председатели солбуулааччы Александр Власов, СР ыччат хамсааһынын, ветераннарын сэбиэтин председатели Зоя Рожина эбэрдэлээн тыл эттилэр уонна ветераннарга СР Государственной наһараадларын туттардылар, РФ Президентэ В.В. Путин урукку Ленинскэй Комсомол Ийэ дойдуга ыччаты патриотическай, интернациональнай иитиигэ сүдү кылааты киллэрбитин үрдүктүк сыаналыыр тыллардаах эбэрдэтин ааһан иһитинэрдилэр.

Бырааһыннык кэнсиэрэ Культура уонна искусство колледжын студентнара, ыччаттар П.А. Ойуунускай революция саһанаагы уоттаах төлөһөөх хоһооннорун идуһаларыттан, итйин-кутуйан туран ааһыларын уонна урукку комсомольскай ырыалары ыллааһыннарын саһаланна.

Бырааһыннык кэнсиэригэр республика дыноно-сэргэтэ олус сөбүлүүр, сүгүрүөйэр, биһириир ырыаһытара: Марина Константиновна Попова – Эдьийи Марыына, Александр Шарин – Саарын, Сергей Попов, Анна Дьячковская, Дмитрий Михайлов, Татьяна Андреевна уода. аҕа көлүөнэ өрүү сөбүлээн ылыһыр ырыаларын ыллаан барыбытын сэргэхситилэр, эдэр саасыт аасыт кэрэ, күүрээннээх кэмнэрин санатан ылылар.

Кэнсиэри иилээн-саһалаан ыгытааччылар ырыа, үңкүү быһыһыгар Комсомол ыһыһыт үлэтин, ситиспит ситиһиилэрин, үтүмэн үгүс дыһаларын саас сааһынан арыһан, кэпсээн-ипсээн биэрдиһэр.

Бу тэрээһингэ кыттыбыт Комсомол ветераннара бары тэрийэр кэмитиэт эбэрэ сурутун, Комсомол бэлиэ күнүн үйэтигэр значогу уонна төрөөбүт Сахабыт сирэ 2012 сылга ситиспит ситиһиилэрин кэпсир фотоальбому бэлэх туттулар.

И. ИВАНОВ

2013 сыл – Тыя сириг сайдыытын сыла

БАСТАКЫНАН САҒАЛААТЫЛАР

Бу күнүгэр «1 Хомуһаах нэһилиэгэ» МТ дыһалтата (бахылык эт. В.Г. Жирков) тыя хаһаайыстыбатын бордуксуу атын оноруунан дырыктанар тэрилтэлэр, хаһаайыстыбалар техникаларын айылҕа гааһын үлэлэтигэр туһайылыбыт «Установка газового оборудования на компримированном природном газе – метане» диэн РФ пилотнай бырайыагар кирисэн дизельнай оттугунан барар техникаларыгар – трактордарыга анал тэриллэри туруортаргы саһалаата.

1 Хомуһаахтар саһаны олоххо киллэригэ түргэнник ылса охсор үгэтээхтэрин улуус дыноно-сэргэтэ элбэи сылзыт да, истэбит да. Бу да сырыыга сонун дыһаланы олохторун олохтоотук оностор иннитэн техникаҕа сыстаах икки бастыг уолаттары: Юрий Новгородов уонна Николай Окоемовы айылҕа гааһын тэрилин тангар наладчик үөрэбэр үөрэттэрэ охсубуттар. Аны дыонун өссө аһара баран гааһы миэстэтигэр заправкалыыр идэбэ үөрэттэрэ былааннаахтар. Онон, пилотнай бырайыак чэрчитинэн бу нэһилиэккэ баар 40 араас техника

быйылгыттан саһалаан гаас оттука көһөрүллүөхтэрэ.

Тракторы сэлээркэ уонна гаас булкаһыгын үлэлэтэр бу саһа установка биһиги Сахабыт сириг тыатыгар аан бастагынан туруорулар. Москвадан манан дырыктаммыта ырааппыт инженер кэһэн үлэли сылдьар.

Биһиги Сахабыт сиригэр М.М. Черемкин диэн генеральной директордаах «Гаас – бензин» ХЭТ манньк тэриллэри туруоруунан дырыктаммыта хайыы-үйэ уонча сыл буолбут. Тэрилтэ салыааччытын солбуулааччы Евгений Шаховцев бу күнүгэр 1 Хомуһаах нэһилиэгэр 4 силлээри аһалан «Дайар» ТХПК МТЗ-80 тракторыгар кэпсир установкабытын туруортарда. Онон, «Нам» совхоз саһаттан тракториһынан, звеноводунан өр кэмгэ энкилэ суох үлэлээбит Николай Свинобев саһа оттугунан барар тракторын уруулугар олонор ырахан таһаһаһы хайдах соһорун боруобалаары толору уулаах уу баһар массыынаы состордо. Суоттаан көрүү түмүгүнэн таһаһаһы соһоругар трактор 30% сэлээркэ уонна 70% айылҕа гаас булкаһыгын ороскуоттуур эбит. Төһө барыстааһын

билигин баар сыаналары (сэлээркэ 40 солк., гаас 15 солк.) тэһнээн көрүн.

Аны бу бырайыагы олоххо киллэри үбүлээһинин туһунан кылгастык билиһиннэрдэх: тыя хаһаайыстыбатын министрствота 50%, РФ 30% уйуналларыгар быһаарыллыбыт. Үбүлээһин хаалбыт эрээтин предпринимательство фондота 6-10% кредити биэрэн көмөлөһөр эбит. Бу кредитинэн техниканы гаас оттука көһөртөбүт хаһаайыстыба, эбэтэр тэрилтэ «Гаас – бензин» ХЭТ-и кытта ааһар.

Түмүктээн эттэххэ, овуноохтуур уматык матырыйааллар (сэлээркэ, бензин) үрдэ суох ыары тыра кэмнэригэр бу бырайыакка кирисэн гаас оттука техниканы көһөрүү, туох да диэбит иһин, хаһаайыстыбаҕа быдан барыстааһа көстөн турар. Онон, 1 Хомуһаахтар маладыастар, олус сөпкө дыһаммыттар. Бу сонун саһалааһыны улууспут бары нэһиликтэрэ иилэ-хаба тардан ылан, сүүрэн-көтөн үлэлэһиэхтэрин, олоххо түргэнник киллэрэхтэрин наада.

Иннокентий ИВАНОВ

Хайдах олордугут, ыаллар?

Алтынны ый Үөдэйгэ сыллата буоларын курдук аһам саастаахтар декадаларынан саһаланна. Нэһилиэкпитигэр 15 тыыл ветерана, 60 үөһэ саастаах үлэлээбэт пенсионердар олороло. 2012 сылтан дыһэнэн сылдьан кырдыаһастары көрөргө социальная үлэһит көрүллөн дыһалта үлэтигэр күүс-көмө буолла. 5 сытар кырдыаһаска дыһэнэн сылдьар, маны таһынан эбии

отделын Бочуотун кинигэтигэр кирирдэ. Дьоро кизэһэ сыһыалаг тэрээһинин олохтоох кулууп үлэһиттэрэ сэргэхтик тэрийэн ыттылар.

Ийэ күнүн декадата «Далбар Хотун» сурунаала сурутууттан саһаланна. Быйылгы сыл бастагы анарыгар сурутууга биһиги нэһилиэк Саха сириг улуустарыгар саамай көхтөөх сурутааччылар аһааннарыгар кирибипит. Ол чэрчитинэн «Далбар Хотун» сурунаал редакцията, редактор Галина Полускина са-

лаевна кыттан «Алаас Хотуна» номинация кыайылааһынан буолан, республикатааһы кэтэхтэн ыттылар эстафетаҕа кытар чизэскэ тигистэ. Бу түгүһүнэн улуустааһы дыһаталлар сэбиэттерин председатели Кобякова С.Д., республикатааһы дыһаталлар сэбиэттерин сүүрүннээччи Кириллина В.И. кирилэр кыстаан олодор «Дыһанытта» алаастарыгар ыалдыттан, көрөн-истэн аастылар. Түмүккэ бу сырыыларынан Саха радиотыгар, «Тыя сириг» биэриитигэр кыттыһыны

ыллылар.

Маны таһынан дырыктаах буолуу киин иһинэн үлэлиир «Эрэл» УПК 11 ийэни сылгы сизэлиттэн өрүүтэ 2 нэдиэлэ устата миэстэтигэр кэһэн үөрэтэллэр. Балартан 5 ийэ дырыктаах буолуу киинигэр туар буоланнар үлэ министрствотын нөһүө бөһө үөрэнэллэр.

Алтынны 18 күнүгэр Ийэ күнүн көрсө 7 оһолоох Нюргуяна Алексеевна, Иннокентий Михайлович Ивановтар дыһэ кэргэттэрэ «Олорор дыһэбитин тупсарыт» диэн 168,800 солк. суумалаах республикатааһы граны туттулар. Декада түмүгэ «Ийэбэ маһтал» дьоро кизэһэн түмүктөннэ. **Е.А. ЭВЕРСТОВА, Үөдэй**

Партиялар олохторуттан

«БИИР НЫГЫЛ РОССИЯ» САҒА САЛАААЧЧЫЛАННА

Алтынны 22 күнүгэр улуустары библиотекаҕа «Биир ныгыл Россия» партия Намнааһы отделениетын учарата суох конференцията буолла. Конференция президиумугар олохтоох отделение секретара Н.В. Слепцов, исполком салыааччыта М.Р. Софронова, улуус депутаттарын сэбиэттерин председатели И.Р. Попов, улуус сэбиэттигэр партия фракциятын салыааччыта Р.Е. Окоророк, Москваҕа партия 14-с сьеһин кыттыһылааһа, Искра баһылыга П.В. Абрамов ыһырыллан олордурар.

Олохтоох сэбиэт секретара Н.В. Слепцов ыгытылыбыт үлэ туһунан кылгас отчуот оһордо. Онтон сороһун билиһиннэрэр буолаһа, Дьоккускай куораты кытта сөбүлэһи түһэрсиллэн, куорат делегацията Намга кэһэн ыалдыттан, үлэлээн барбыта. 2010 с. улахан халаан уугуттан эмсэһэлээбит нэһиликтэргэ партия өтүтүтэн көмө оһоһуллубут, акция тэриллит. Элбэх партинай бырайыактардан биридэстэринэн «Күүлэй» буолар. Бу күрэх сылын аайы тэриллэн, үгүс киһи кыттар. «Көлөһпүнэ» диэн бырайыагынан үлэ ыгытыллан Нам улууһа көлөһпүнэни утары охсуһууга республикаҕа биир бастыг үлэлээһинэн биллэр. «Поможем всем миром» аһымал акциялар ыгытыллан тулаһаах оһолоорго Петуховтарга, 3 игирэ оһоломут Белолобскайдарга саһа дыһэ туллан үлэбэ кирибит.

Конференция икки боппуруоһунан 14-с сьезд кыттыһылааһын, Искра нэһилиэгин первичнай отделениетын секретарын П.В. Абрамов сьезкэ сылдьытын туһунан информацията истилинэнэ. Петр Васильевич нэһилиэгэ аасыт быһыбарга «Биир ныгыл Россия» иһин 72,4% куолаһы биэрибитинэн, киһи сьезкэ кытар чизэстэммит. Сьезкэ балаһан ыйын 8 күнэ тоһо быһыбар күнүнэн биэргэммитин тула кэһэ-сэти таһыбыт. Бу күн саамай табыстаах, эһиилгиттан балаһан ыйын 13 күнэ быһыбар күнүнэн биллэриллибэ диэн буолбут. Чурапчы селотун баһылыга С.А. Саргыдаев 130 киһилээх генеральной сэбиэт чилиэһинэн таһылыбыт.

Олохтоох отделение секретара Н.В. Слепцов атын сиргэ ананан барбытынан бу дуоһунаньтан уурайарын туһунан иһитиннэрдэ. Онуоһа отделение секретарыгар улуус сэбиэтин председатели И.Р. Попов уонна Саха-французскай лицей директорын иитэр үлэбэ солбуулааччы Н.М. Жирков кандидатураһа туруорулууннар. Куластааһын түмүгэр баһыйар үгүс куолаһы ылан И.Р. Попов отделение секретарынан таһылына. Онтон политсоветка 1 миэстэ таһыбытыгар Искра баһылыга П.В. Абрамов кыайан политсовет чилиэһэ буолла.

В. РЫКУНОВА

СУРУТУУ - 2014

«Энгиэли» хаһыакка сибээс отделениеларынан, общественной сурутааччыларынан 2014 сыл бастагы анарыгар сурутуу ыгытылар.

2014 сыл бастагы анарыгар сурутуу
6 ыйга — 378 солк.,
3 ыйга — 189 солк.,
1 ыйга — 63 солк.
Хаһыат индексэ — 54889,
нэдиэлэбэ иккитэ таһсар.

**Жить по закону –
обязанность всех**

Управление Росреестра по РС(Я) информирует о вступлении в силу с 1 октября 2013 г. Федерального закона от 23.07.2013 №250-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации в части государственной регистрации прав и государственного кадастрового учета объектов недвижимости».

С 1 октября 2013 г. общий срок государственной регистрации прав сокращен с 20 до 18 календарных дней. Также сокращен общий (предельный) срок государственного кадастрового учета: постановка и снятие с учета объекта недвижимости, учет его изменений и учет части объекта недвижимости будут осуществляться в течение 18 календарных дней (ранее срок составлял 20 рабочих дней).

Собственники получили возможность заявить о невозможности проведения регистрационных действий со своим недви-

**КАК СОХРАНИТЬ
НЕДВИЖИМОСТЬ?**

жимым имуществом без личного участия. Теперь каждый владелец недвижимого имущества может подать заявление в Росреестр о том, что сделки с его имуществом могут производиться только при его личном участии. Данная новация должна снизить число мошеннических операций с недвижимостью, заключаемых посредниками (представителями по доверенности).

Еще одно нововведение должно повысить гарантии безопасности для участников сделок с недвижимостью за счет снижения числа оспариваемых сделок. Предыдущий правообладатель недвижимости получил возможность заявить возражения в отношении зарегистрированного права на его объект. Его мнение будет внесено в Единый государственный реестр прав на недвижимое имущество и сделок с ним (ЕГРП). Заявление на

данное возражение также можно подать в любом территориальном отделе Росреестра.

С 1 октября 2013 г. изменился порядок постановки на учет жилых помещений в многоквартирном доме: теперь жилые помещения в многоквартирных домах могут быть поставлены на кадастровый учет до постановки на учет всего здания. Собственники получили возможность зарегистрировать свои квартиры в новостройках до регистрации всего здания. Кроме того, при постановке на учет многоквартирного дома на учет также будут ставиться все расположенные в нем помещения (в том числе составляющий общее имущество).

Межевой план, технические планы и подтверждающий прекращение существования объекта недвижимости акт обследования должны представляться кадастро-

выми инженерами в орган кадастрового учета только в форме электронных документов, заверенных усиленной квалифицированной электронной подписью кадастрового инженера.

Согласно нововведению закона №250-ФЗ с 1 октября 2013 года заявители могут получить сведения из Государственного кадастра недвижимости (ГКН) в виде справки о кадастровой стоимости не только земельного участка, но и здания, сооружения, объекта незавершенного строительства, помещения.

Ряд изменений, вводимых законом №250-ФЗ, будет реализован после издания дополнительных нормативных правовых актов Минэкономразвития Российской Федерации и доработки учетных систем Росреестра.

**Пресс-центр
Управления Росреестра
по Республике Саха
(Якутия)**

Кэрэ эйгэтигэр

Быйылгы 2013-2014 сыллаах үлэ сезонун арийар тэрээһин «Восславим тех, кто жизнь нам подарил» диэн ааттанан Тыа сириң дьахталларын күнүнэн уонна Ийэ күнүн көрсө ытытылына. Манна нэһиликпит талба талааннаах, айар-тутар аналлаах ийэлэрэ, кэрэ куолара бэйэлэрин дьобурдарын, сатабылларын көрдөрдүлэр. Ол курдук, Туяра Алексеева, Полина Винокурова, Светлана Сивцева минньигэс ас амтаннаабын асты охсон көрөөччүлэри күндүлээтилэр. Уһун суһуохтаах кэрэ куоларга анаан Карина

кийииттэр, эдэр ийэлэр көрдөрдүлэр. Бу киэһэ кэлбит көрөөччүлэри саха эстрадатын артыыһа Дмитрий Барabanов, «Мичийээнэ» оҕо саадын коллективын «Ретро» мода студията (сал. Новгородова А.Н.), «Эрэл» ыччат түмсүүтэ (сал. Васильева С.Р.), «Алгыс» СК, «Мичээр» ОУНА үлэһиттэрэ уонна нэһилик бастыг активистара ылбаҕай ырыаларынан, намын үнкүүлэринэн эбэрдэлээтилэр. Элбэх оҕолоох герой ийэлэргэ олохтоох дьаһалта уонна дьахтар комитетта, эдэр ийэлэргэ «Эрэл» ыччат түмсүүтэ эбэрдэ суруктары, бэлэх-

эдэр ыалийэтэ бу күрэххэ кыттан «Сайдам хотун» номинацияны ылла. Бу манньк, үлэни өрө туһут, общественной олоххо активнай кыттыыны ыллар

уолаттар толорууларыгар «Суоппар үнкүүтэ» (туруорааччы Сергеева Э.И.), «Эрэл» ыччат түмсүүтүн кыргыттары бөлөбүн аныгы үнкүүлэрэ, эбэрдэ

АЙАР-ТУТАР АНАЛЛААХ

Евченко, Елена Маркова имигэс илиилэрин иминэн бэртээхэй бүрүчүөскэлэри айан – тутан, дьон – сэргэ дүүлүгэр таһаардылар. Бу түгэни кэрэхтээхтэр, Наммыт улууһун кииниттэн «Доминикас» салон парикмахердара Майя Смирнова, Надежда Гуляева маастар кылаас ыытытылар. Бу истинг киэһэбэ сыһыана кэлбит кэрэ куоларбыт, истинг ийэлэрибит улгумнук сөбүлээн, көрүөх бэтэрээ өттүгэр бүрүчүөскэ онорторон үөрүүлэрэ үксээтэ. Нэһиликпит көмүс илиилээх, талба талааннаах ийэлэрэ Раиса Эверстова уонна улууустаағы «Далбар Хотун - 2013» күрэх кыйыһылааҕа, республикатаағы «Далбар Хотун - 2013» күрэх «Уран тарбах» номинация хаһаайката Анастасия Барашкова типпит таҕастарын истингырыа доһуһолунан кэрэ

тэри туттардылар.

Алтынньы 18 күнүгэр, улууустаағы «Мин дьылдам - тыа сирэ» күрэххэ биһиги нэһиликпит аагыттан элбэх оҕолоох Муксуновтар дьибэ кэргэн ийэ хотуннара, «Силис» бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта, «Туймааданефть» тэрилтэ автозаправочнай станциятын операторынан үлэлиир Мария Муксунова кытыһына. Мария төрөспүттэрэ, тыа хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһиттэрэ Галина Ивановна, Михаил Гаврильевич Посельскийдар улууска бастагынан 1990 сыллаахха тэрийбит хаһаайыстыбаларын салгыы салайан, кэргэниинэн Петр Ивановичтын үлэлэтэ сылдыллар. Кэтэх хаһаайыстыбаны тутан, сайынны оҕуруот аһын арааһын олордон, үүт туттаран, аныгы олох сиэринэн ньир-бааччы олодор

эдэр ыалларбыт баар буолан нэһиликпит үүнэрсайдар.

***
Алтынньы 24 күнүгэр, нэһилик депутатта Баишев Р.С. көбүлээһининэн транспорт бары көрүнүн үлэһиттэрин күнүн көрсө «Эһиэхэ, мэлдьи күөх уот умайдын!» диэн ааттаах дьоро киэһэ буолан ааста. Бу киэһэ нэһилик суоппардара бука бары түөрт хамаандаа араасан («Биржа» уолаттара, дальнобойщиктар, таксистар, тэрилтэ суоппардара) күөн көрүстүлэр. Ол курдук, эрдэттэн бэриллибит балаһыанньаны тутуһан, бэлэмнээх кэлбиттэригэр тэрээһин сыалын – соругун ситистэ. Бастагы түһүмэххэ анал былаах онгостон, девиз үөрэтэн, параадтаан таһыстылар. Сыанаҕа отучча эр киһи хамаанданан тахсан үлэлэрин – хамнастарын билиһиннэрдилэр, видеосюжет устан дьонго – сэргээ аһын кэрэ кэстүүлэрин көрдөрдүлэр. Салгыы бириддиһэн, хамаанданан музыкальнай нүөмэрдэрин көрөөччүүтүс дохсун тыаһынан толордулар. Хаһан баһарар үлэ кэмигэр көрдөөх түгэн баар буоларын туоһулаан, суоппар уолаттар бу киэһэ араас миниатюралары көрдөрөн дьон сэргээригэр ыллылар. Маны таһынан бу киэһэни эдэр күтүөттэр, олохтоох

ырыалара кизэрттэ.

Бу хамаандалары иллээн – саҕалаан кытыннардылар, биһиэхэ күүс – көмө буоллулар: Петр Аргунов, муус – мас тийиитинэн дьарыктанар. Кини «Биржа» уолаттарын түмтэ, саамай көрдөөх миниатюраларынан көрөөччүлэри сэргэхситтилэр. Николай Суздалов Нам – Дьокуускай, Нам – Хомустаах, нэһилик иһинээби таксистары түмэн, бастын тэрээһиннээх хамаанда буолалларын бигэрэттилэр. Руслан Баишев нэһилик тэрилтэлэрин суоппардарын холбоһуктаах хамаандатын салайан, тэтимнээх ырыаны бөлөх ууннулар. Михаил Жирков уһун суол аргыстаах дальнобойщик суоппардары түмэн, саамай элбэх кыттааччыны аҕалан, дьон биһирэбилин ыллылар. Аҕа саастаах суоппар дьоммут кэлэн бу киэһэ кыттыбыттара эдэр дьонго үтүө холобур буолла.

Түгэнинэн туһанан тэрээһиннэригэр кыттыбыт дьоммуттар – сэргэбитигэр, өрүү кэтээр күндү көрөөччүлэригэр, «Алгыс» СК кини үлэтин өйүүргүтүгэр махталбытын тиэрдэбит. Инникитин даҕаны сонун бырайыактарбытын эһигини сэргэхситиэхпит диэн эрэннэрибит.

**Александра
НОВОГОРДОВА**

Дьибэ кэргэн түһүлгэтэ**РЕСПУБЛИКАТААҒЫ КҮРЭХХЭ БАСТААТЫЛАР**

Бу дьыл алтынньы ыйың 19 күнүгэр Дьокуускай куоракка Ийэ күнүн декадатын чэрчитинэн «Ответственное родительство» диэн Республика-тааҕы дьибэ кэргэн күрэхтэрдус сылын ытытылына. Биһиги улууспуттан элбэх оҕолоох Матрена Прокопьевна уонна Михаил Игнатьевич Сивцевтар – «Сир симэхтэрэ» хамаанда ситиһиһэнэн, кыйыы кынаттанан кэллилэр.

Күрэх балаһыанньатын дьибэ кэргэн элбэх оҕолоох буолуохтаах. Дьүүллүүр сүбэ ирдэбилиин оҕону иитиһигэр, көрүүгэ иһитиһигэр уустуктары дьибэ кэргэн бэйэ тэрээһинин дьаһанарын, сөптөөхтүк салайынарын, төрөспүт быһыытын эпизитинэстээгин учуоттаата. Күрэх түөрт көрүнүнэн барда, ол эбэтэр «Бэйэни билиһиннэри», «Талаан көрүү», «Минньигэс бүлүүдэ», «Уран тарбах» уонна «Мин дьибэ кэргэним остуоруйата» диэн фото-слайд. Уоп-

сайа 8 ыал кыттыыны ылла. Хамаандалар бары талааннаах тарбахтарынан онорбут уран оҕоһуктары көрдөрдүлэр, ылбаҕай ырыаларынан, сатабыллаах үнкүүлэринэн эбэрдэ эттилэр. Түмүккэ бары түһүмэхтэргэ үрдүк сыананы ылан Сивцевтар дьибэ кэргэттэрэ бастаан кыйыы өрөгөйүн биллилэр.

Түгэнинэн туһанан А.Ф. Шестаков аатынан сыһыалаан кини дириэктэригэр В.В. Колпашиковаҕа Намнаағы саастарын ситэ илик оҕолору реабилитациялыр социальнай кини аагыттан махталбытын тиэрдэбит. Аны даҕаны бар дьонго үтүө сүбэтинэн, сатабыллаах салайыыгынан күүс-көмө буол, үлэң-хамнаһын сайда турдун, биір дойдулаахтарың махталларың өссө үрдүктөн үрдүк чыпчааллары ситис.

**Н.К. ВАРИЛОВА,
саастарын ситэ илик
оҕолору
реабилитациялыр кини
социальнай педагога.**

Бэлиэ түгэн**ИЙЭБЭ МАХТАЛ
ДЬОРО КИЭҺЭТЭ**

Алтынньы 26 күнүгэр ийэлэр уонна аҕа саастаахтар декадаларын түмүгүнөн «Ийэбэ махтал» диэн ааттаах дьоро киэһэ буолан ааста. Бу киэһэни нэһилик дьаһалтата, общественной сэбиэтэ, түөлбэ түмсүүтэ, олохтоох «Сарыал» сынныалан кулууба тэрийэн ыытытылар. Дьоро киэһэ сүрүн геройдарынан өр сыл устата тыа хаһаайыстыбатын ыарахан үлэтигэр үлэлээн бочуоттаах сынныаланга тахсыбыт элбэх оҕолоох, мань таһынан оҕолорун соҕотуун ииппит, атахтарыгар туруоран ыал, үлэһит дьон онортообут күн-күбэй ийэлэри чиэстээһин ытытылына. Барыта 23 үлэни өрө туһут, оччолорго соҕотох ийэлэргэ, элбэх оҕолоохторго улахан көмө суох кэмигэр олох ыарахаттарын, эриэ-дэхси кэмэриң барытын тулуйбут, кыйынар-сайынар эрһинэ саппыкынан туораан кэлбит хорсун, тулуурдаах ийэлэр ытык-мааны ыалдыт буоллулар. Бу ийэлэр уоннуу, алталы, түөртүү оҕону көрөн-истэн киһи-хара онордулар, иитиллэр иэс дьон хоһооно этэрини биллигин бары ньир-бааччы эбэ, хос эбэ аагытын ылан үөрөкөт олооролор. Кинилэр хас бириддиһэрэ дириң ис хоһоонноох, боростуой тыа сириң дьахтарың уобараһын биэрэр күндү дьонно. Сытан сыл аһан истээгин айы кинилэр үлэлээн ааспыт үтүөлэриң киэң тутта, махтана саныгың. Холобура, ийэлэр барахсаттар бу курдук кэпсииллэр (быһа тардан): «Оҕолоноот оҕобут икки ыйын туолуутугар үлэбитигэр тахсарбыт. Үлэбит быһыһыгар общественной үлэ көһтөөх кыттааччылар этибит. Агит-зона начальнигынан, төрөспүт комитетин чилиэнинэн үлэлээбитим. Оҕолорбун тэңгэ илдэ сылдьан үлэң ииппитим олохторугар туһалаата. Күн айы минньигэс лэпсиэскэң оҕолорбун күндүлүүрүм, аһылык сиэрин-туомун күннэтэ тутуһарбыт».

Ол курдук бу дьоро киэһэ геройдарынан буоллулар: Петрова Анастасия Алексеевна – 5 оҕо күн күбэй ийэтэ, Крыжановская Тамара Михайловна – 7, Петрова Тамара Прокопьевна – 3, Саввинова Тамара Григорьевна – 2, Таринова Любовь Семеновна – герой ийэ, 10, Заболоцкая Раиса Николаевна – 4, Черноградская Марфа Павловна – 5, Дмитриева Мария Гаврильевна – 5, Посельская Евдокия Гаврильевна – 4, Семенова Дария Романовна – 4, Неустроева Надежда Прокопьевна – 6, Жолдошева Мария Николаевна – 5, Романова Мария Николаевна – 4, онтон да атыттар.

Бу киэһэ күндү ийэлэриң оҕолор, сиэңнэрэ кэлэн эбэрдэлээтилэр, сэмэй бэлэхтэриң туттаран, махтал тылларың этэн киэң сааланы толору доһлоотулар. Күн күбэй ийэлэр нэһилик баһылыгың эбэрдэ суругун кытта тыһынаах сибэки дьөрбөтүн туттулар. Махтал киэһэ улахан бырааһыныкытаағы кэңсиэрэ ытык-мааны ийэлэрибит төрөспүт оҕолорун эбэрдэ нүөмэрдэригэр саҕалаанна. Онон бу күн ийэбэ махтаны, сүгүүрүү бэлиэтэ буолан үгүс дьибэ кэргэн дууһатын таарыйда.

Е.А. ЭВЕРСТОВА, Үөдэй

БЭРИНИЙЛЭЭХ САЛАЙААЧЧЫ

Бүгүн эхиэхэ кэлсипи кишибит Кириэс-Кытыл нэһилиэтин төрүт олохтоо, оҕо иитиитигэр билиитин, сыратын анаабыт салайааччы, 2 №-дээх «Кытылчаан» оҕо саадын сэбиэдиссэй Аграфена Афанасьева Пестрякова буолар.

Аграфена Афанасьева 1963 сыл сэтнннн 1 күнүгэр СССС Нам оройуонун Кириэс-Кытыл сэлиэнньэтигэр элбэх оҕолоох тыа сириин үлэһит ыалыгар Ирина Иннокентьевна, Афанасий Михайлович Пестряковтарга үһүс оҕонор күн сириин көрбүтэ. Оҕо сааһа кэрэ айылҕалаах, бэрт үгүс үгүс үлэһиттэрдээх Бардыалаах сайылыгар ааспыт.

Оскуолатаагы сыллара түннүгүн күн тыкпытын курдук бэрт түргэнник элэстэнэн ааспыттара. 1981 сыллаахха Хамафатта орто оскуоланын бүтэрэн «Оскуола – производство – үрдүк үөрэх» ыһырыынан «Комсомольскай» совхозка, «Кэнчээри» ыччат-комсомольскай ферма ыанньыксытынан үлэтин саҕалаабыта. Оҕо эрдэвиттэн үлэ-эриллибит буолан ыарахаттардан да иннибэт, кыайыылаах-хотуулаах ыанньыксыт кыыс дьүөгэлэригэр холобур буолара. Иллэн кэмин үксүн общественнай үлэлэри толорууга ыытара, самодетельностька кытара. Үлэлии-үлэлии Дьокуускайдаагы педагогическай училищаны,

Саха государственной Педагогической Академияны ситиһии-лээхтик үөрэнэн бүтэрбитэ.

32 уопсай үлэ сылыттан 26 сылын үөрэҕири салаатыгар анаата. Ол курдук 1986 сылтан 1997 сылга диэри Маймаҕа детсадыгар иитээччинэн үлэлээбитэ. Онтон дойдутугар Хамафатта-ҕа кэлэн 2 №-дээх оҕо саадыгар иитээччинэн айымньылаахтык үлэлээн барбыта. 2001 сылтан детсадыгар сэбиэдиссэйинэн ананан 12-с сылын үлэлии сылдыар.

Аграфена Афанасьева аныгылы көрүүлээх, уопуттаах салайааччы быһытынан сыаналанар. Туруоруммут сылын ситиһэр, тулуурдаах, ирдэбиллээх, педагогическай да, хаһаайыстыбаннай да сорукарты

сөпкө туруорар салайааччы. Оҕо саадын коллективын үлэтэ оҕо сааһын, тус уратытын учуоттаан үөрэтэр, иитэр ньымалары сатабыллаахтык туттан үлэлииргэ туһайыллар.

Үлэтигэр сүрүн болҕомтотун оҕо иитиитигэр, сайдытыгар сөптөөх усулуобуйаны тэрийиитэ уурар. Сыллата оҕо саадын материалнай-техничекскай базата хааччыллытын тэрийэр, төрөппүттэри, попечителлэри түмэр.

Кини тус салайытынан, кыттыгытынан оҕо саадын саҥа корпусуна, оҕо ооньуур площадката, модульнай котельнай үлэ-эриллибит. Оҕо саадын саҥа корпусуна, маҥнайгы сылыгар улахан группа корпусуна, онтон алын группа корпусуна, үһүс сылыгар спортивнай зал тутуллубуттара. Ити курдук тутуу үс сыл субуруччу барбыта, үгүмэн үлэ тэриллибитэ. Салайааччы быһытынан үгүс тэриэлэлэри, салайааччылары кытта уопсай тылы булан, дыахтар киһиэхэ чэпчэкигэ суох үлэни толорон, оҕо саада саҥа корпусуна тутулан күн бүгүн үлэлии олодор. Үгүс элбэх кырачаан оҕо саадыннан хабыллан, төрөппүттэр үөрүүлэрэ үгүс. Салгыы салайааччыбыт саҥа типовой саада тутууларыгар сүүрэр-көтөр.

Оҕо саадыгар оҕо доруобуйата чэбдик буоларыгар бары усу-

луобуйа тэриллэр: чэбдигирдии, витаминотерапия, эмтээх отторуна терапия, инэмтэлээх то-тойу аһылык.

Оҕо саадын коллектива улууска, республикаҕа ытытыллар научнай-практическай семинардарга, конференцияларга, аабыларга өрүү кыттарын, үлэһиттэр араас курстарга билиилэрин, таһымнарын үрдэтинэллэрин салайааччы быһытынан ирдири. Коллектив биер санаанан, биер сыалынан түмсүүлээхтик үлэлиир – салайааччыбыт өнөтө.

Салайааччыбыт өр сыллаах үлэтэ «2000 үгүс дьыала» значынан, «За вклад в развитие дошкольного образования» үөрэх министерствотын бэлиэ значы-

нан, Грамотатынан, 2009 сылга «Нам улууһа» МТ баһылытын, «Хамафатта нэһилиэгэ» МТ баһылытын Грамоталарынан бэлиэтэммитэ.

Тус үлэтин таһынан Аграфена Афанасьева нэһилиэк олоҕор актыыбынай кыттыгыны ылар. Ол курдук «Кытыл» түөлбө туттаах олохтоо, тэрийээччигэ, «Түһүлгэ» сынньалан киинин уус-уран самодетельноһун сыанаттан түспэт кыттааччыта-артыыската. Төрөбүт айылҕатыгар чугас буолан, арытыгар оттуурун, Бардыалааһын тыатыгар сир астыгырын, айылҕа сыһыанарын туохтааҕар да ордорор.

Аграфена Афанасьева оҕону таптыыр, эдэри кытта эдэр, кырдыаһы кытта кырдыаһа, үгүс майгылаах, дьону кытта түргэнник уопсай тыл булар, дьон кыһалбатын өйдүүр, куруук көмөҕө кэлэргэ бэлэм – эдьийи, дьүөгэ, салайааччы буолар.

Салайааччыбыт Аграфена Афанасьева, чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, айымньылаах үлэни, тус олохтор дьолу-соргуну, уһун дьоллоох ологу баҕарабыт, санаабытын сатаннын, толкуйдаабытын туоллун дьин баҕа санаабытын тиэрдэбит!

«Кытылчаан» детсад коллектива (Төлөбүрдээх төрөккэ бэчээттэнэр)

книгэ онорон таһаарарыгар сүбэлээтэ. Хоһооннорун рифмалара, ритмнэр үчүгэйин, сүһүөхтэрэ тэннэрин бэлиэтээтэ. Эмп-томп ааттарын, терминнэрин хорсундук туттарын, түөлбө тыллары билэрин хайҕаата. Ол эрээри тыллары наардыырга үлүһүйэн өйдөмөт толоос, барсыбат тыллары туттарын, этиллэри оноронун сэмэлээтэ. Кини киһигэтигэр кыттыһан поэттар Гуринов Афанасий Гаврильевич – «Кыым» хаһыат солбулар редактора, «Кулуһун» салаа салайааччыта уонна Гоголев Александр Николаевич – Сатал Уус санааларын эттиллэр, сөптөөх сыанабылы онордулар.

КИРИИТИКЭ – ОЛ ААТА СҮБЭ

Жирков Владимир Павлович – Бартыһаан нэһилиэгин олохтоо. Кини ырыалары айарын, хоһоону суруйарын таһынан, аны, олонхону суруйарга холоноор буолбут. Бу сырыыга «Аптамабыл аллаах аттаах уолан бэрдэ бухатыыр» дьин аныгы олохтон суруллубут олонхотун дьүүлгэ таһаарда. Маныаха олонхонун дыарыктанар гуманитарнай институт учуонайдара, наука кандидаттара Павлова Надежда Васильевна (Нам, Хатырыктан төрүттээх), Данилова Анна Николаевна, Лукина Анастасия Михайловна, Протодьяконова Елена Николаевна (Олонхо киинин салайааччыта) уонна Сысолятина Зоя Григорьевна (фольклор киинин салайааччыта) кытыннылар. Бастаан Владимир Павлович олонхотон иһитилэр, хаһааньыттан олонхону суруйуунан дыарыктанарын, туох үөрэхтээгин сурастылар. Эрдэтинэ дьиилэригэр ааһан кэлэн баран бу чап-чараас киһигэ-

ни олонхо буолбатах диэтиллэр. Геройдара олус арыахтарын, эпитеттэрэ, тэннэбиллэрэ кубулуйбат биридэрин, сатаахха олонхобут сүрүн героя аата да суовун, суоппар эрэ дэнэрин сөбүлээбэтиллэр. Аны, суоппар бухатыырбыт аартык иччитин кытта охсуһарын ахсарбатылар. Бу суруйууну олонхо диэбэккэ атыннык ааттыахха сөп этэ. Поэма дуу, литературнай дьүһүһүгү эбэтэр фольклорнай тойук дуу диэххэ сөбө эбитэ буолуо. Норуот тылын айымньыта – олонхобут аар-саарга аатырда. Билигин олонхо улахан суолта бэриллэр, шедевр буолла. Киниэхэ харыстабылла-

ахтык сыһыаннаһахтаахпыт. Олонхону сымсатан кэбиспэккэ, ис хоһоонун байытан, тылын-өһүн чочуйан, билэр дьонго көрдөрөн, сүбэлэтэн баран суруйуохха диэтиллэр.

Эдэр киһи олонхохо холоноро хайҕаныан эрэ сөп. Кириитикэттэн санаабын түһэрбэккэ салгы үлэлииргэр баҕарабыт. Кириитикэ – бу сүбэ диэтиллэр. Түмүгэр Владимир Павлович «Аҕаларга албан аат» дьин бэйэтэ айбыт ырыатын ыллаан иһитиннэрдэ уонна улахан сэнээриини, биһирэбилэ ылла.

Байанаева Прасковья Дмитриевна, Намнаагы педколледж учууҕала: «Хоһоону оскуолатаагы сылларбыттан суруйарбын кыбыстан кимиэхэ да көрдөрбөт этим, онон хойутаан бэчээттэппитим. Кэлин улууска уус-уран тылга номинация кыайылааһынан буолбутум. Быйыл Саха сириин суруйааччыларын союһун чилиэнэ буоллум». Кини хоһооннорун хомуурунну-

Күннэтэ көрөр дьоммут

Улууспутугар ийэ күнүн чэрчитинэн араас тэрээһиннэр ытытылла тураллар. Бүгүн элбэх оҕолоох ийэ, оҕо-аймах кутун туспут иитээччи идэлээх Сивцева Инна Васильевна туһунан кэпсиэхпин баҕарабын.

Инна Васильевна Нам сэлиэнньэтин биер бастың үлэлээх «Кэнчээри» оҕо саадыгар иитээччинэн айымньылаахтык үлэлиир. Кини элбэх оҕолоох Ма-

ТАЛААННААХ ИЙЭ

каровтар дьэ кэргэттэригэр иккис оҕонор күн сириин көрбүтэ. Оҕо сааһа хатыҥнардаах-чараҥнардаах Бөгүн нэһилиэгэр түннүгүн күн тыкпытын курдук олус түргэнник ааспыт. Төрөппүттэрэ - Бөгүн нэһилиэгин биер ытыктанар ыала. Аҕата Василий Михайлович бааһынай хаһаайыстыба салайааччыта. Ийэтэ Валентина Дмитриевна талааннаах иистэнньэн, эмиз бааһынай хаһаайыстыба үлэлиир. Инна элбэх оҕолоох ыал оҕото буоларын быһытынан туохха барытыгар сыстыгас, дьоруудаах буола улааһыта. Кэлин бэйэтэ ыал ийэтэ, үлэһит буолуутугар бу хаачыстыбалара олус туһалаабыттар.

Сивцевтар 5 оҕолонон, дьэ-уот туттан, оҕуруот бөҕөтүн олордон Нэлэгэр кыбаарталга ньир-бааччы олооролор. Ыал аҕа баһылыга Айылҕан Илин үтүө дьарыгынан дьарыктанар, билигин олох ирдэбилинэн урбаанныт буолан «Ыраас ууну» установкалааһынга үлэлиир. Кинилэр 3 кыыстаахтар, 2 уоллаахтар. Кыргытара Айыына, Сайыына, Айгылаана гимназияҕа үөрэнэллэр. Онтон Айтан дьесада иттиллээччигэ. Быйыл күһүн бу ыалга иккис оҕо төрөөн, үөрүүлэрэ үрдээтэ. Кырачаан киһилэрин Эрчим дьин ааттаатылар. Инна Васильевна олоххо сүрдээх актыыбынай позициялаах киһи. Кини үлэтинэн

эрэ мунурдаммат. Элбэх оҕолоох ийэ түбүгэ да элбэх. Ону аахсыбакка оҕолорун араас конкурстарга бэлэмнэн кытыннарар. Оҕолорун көстүүмнэрин барытын бэйэтэ тигэр, киэргэтэр.

Киниэхэ удьуордарыттан бэриллибит талаана күннээҕи олоҕор эрэ буолбакка, үлэтигэр кытары көмөлөөх. Бу дьэ кэргэн үөрэҕи, сынньалангы, спорду тэннэ аттаран былаанньылар. Иллэн кэмнэрин туһалаахтык атаараллар. Оҕолорун кытары айылҕа сылдыалларын туохтааҕар

да ордоролор. Сайынын бары сир астыыллар, от үлэтигэр дьонноругар көмөлөөллөр. Инна Васильевна кыргыттарын ас астыырга, иистэнэргэ бэрт кыра саастарыттан угуйар. Дьэ кэргэн «Дьэбит төрөөбүт күн» дьин киһи сэргиир биер үтүө үгэстээхтэр. Бу күнү оҕолор сүргэлэрэ көтөҕүллэн олус күүтэллэр, араас бүлүүдэлэри астыыллар, сыллата дьэ кэргэнинэн бэлиэтиллэр.

Кыргыттар олус талааннаахтар. Улахан кыыс Айыына 2012 сылга республиканскай «Лучшая детская модель» конкурса «1-я вице-мисс» номинацияга тахсан, кыра кыыс Айгылаана Н. Макарова аатынан улуустаагы ырыа конкурсугар «Гран-при» үрдүк ааты ылан, кырачаан Айыына Н. Макарова конкурсугар кыттан «3-с степеннээх дипломант» номинацияга тахсан төрөппүттэрин үөрдүбүттэрэ. Ити курдук ийэ түмүгэ бүһпэт, оҕолорун ситиһиилэринэн, үөрүүлэринэн олоххо кынаатаналлар.

Инна Васильевнаны ийэлэр күннэринэн итиитик-истинник эҕэрдэлибип! Айымньылаах үлэҕэр саҥа дабайылаар, сүүрэннэри киллэрэ тур, кырачааннарын доруобай, туһа киһитэ буола улааттынар.

М.И. ВИНОКОВА, ыччат социальнай-психологическай киинин социальнай педагога

«Отуу уота»

Нам улууһун «Энсиэли» хаһыатын иһинэн «Отуу уота» литературнай түмсүү 15 чилиэннээх. Саха сириин суруйааччыларын союһун чилиэнэ, поэт Дунаев Александр Григорьевич бу түмсүүнү салайааччыттан ыла үлэ биллэрди сэрэхсийдэ. Сыллаагы үлэ былаана бигэргэтилиннэ, чилиэннэр испииһектэрэ чуолкайданна, сыллаагы уснуос хомулунан, араас үлэлэр былаанна киирдилэр. Хас ый айы «Отуу уота» түмсүү уопсай муньаҕа ыгтыллар буолла. Бу ааспыт икки сыл устата 4 киһи И.В. Мигалкин салайар Саха сириин Суруйааччыларын союһугар чилиэнинэн ылыыннылар. Ол курдук, В.В. Ушницкай – Сэки, Ю.В. Потапов – Саргы, П.Д. Байанаева уонна В.П. Жирков ордук айымньылаахтык үлэлээтилэр. Аҕыйах хонуктаагыта 4 суруйааччыбыт Дьокуускайга киирэн бэйэлэрин кинигэлэригэр көмө бэрээдэгинэн ыйы-кэрдии ылан, ырыты оҕорторон таһыстылар.

Бубякин Иван Афанасьевич-Чөгөчөк – улуус биер кырдыаһас суруйааччыта. Кини 6 кинигэ автор. «Бүгүн» дьин хоһооннорун хомууруннуугун кинигэтин киллэрэн ырыттарда, сүбэ-ама ылла. Бастаан Иван Афанасьевич хоһоонноруттан ааһан иһитиннэрдэ, быһааран кэпсээтэ. Онтон республикатаагы музыкальнай кулууп салайааччыта, поэт Гоголев Александр Николаевич-Сатал Уус ырытыны оҕордо. Кини кинигэни үрдүктүк сыаналаата. Автор литература үгүс жанрдарыгар – ырыа-хоһоонго, чабырҕаха, көпсөнгө, үгүс, таабырныннарга суруйарын биһирээтэ. Ордук үлэлэрин хайҕаата, туспа

Ыалдыа сылдыарынан бэйэтэ кэлбэтэ. Поэманы сөбүлээтиллэр. Ол эрээри сорох этиллэрэ өйдөмөтүн, олуттааҕа тыллар баалларын ыйдылар. Поэма ситимэ, сыыйа сайдан биертэн бииргэ көһөн иһитгэ кыаллыбатах. Эмискэ атын өйдөбүлгэ киирэн хаалар диэтиллэр. Сүннүгүнэн поэмаҥа хайҕаатылар.

Биһиги суруйааччыларбыт айымньыларын дьүүлээһингэ, ырытыга кыттыһан поэттар – «Байанай» сурунаал эһиэттири секретара Постников Александр Федорович-Сындьыс, «Араҕас сулус» түмсүү салайааччыта Старостин Егор Гаврильевич-Байаҕантай, бырабылыанньа чилиэнэ, поэт Оллонов Владимир Васильевич, «Полярная звезда» сурунаал редактора, идэтибит фотограф, поэт Бурцев Александр Иннокентьевич – Салдыаһын тыл эттиллэр.

Манньк хайа да улуустар литературнай түмсүүлэрэ бэйэлэринэн кэлэннэр суруйааччыларын кинигэлэрин ырытара, күүс-көмө көрдүү, сүбэ-ама ыла иликтэрин эттиллэр. Бу аата намнар «Отуу уота» түмсүүлэрэ үчүгүйдик үлэлиирин көрдөрөр диэтиллэр. Кинилэргэ үгүс суруйааччылар иитэн таһааралларыгар баҕардылар.

Е. ФЕОФАНОВ, «Отуу уота» түмсүү чилиэнэ, Хамафатта

КӨННӨРҮҮ

„Энсиэли“ хаһыат алтынны 19 к. тахсыбыт „Татым үптээх, бытаарыт өрөмүөн“ дьин ыстатыаҕа төрдүс абзаһы манньк көннөрөн ааҕаргытыгар: „Ол кэнниттэн село даһалтатын баһылыгы солбууааччы П.Л. Федоров өрөмүөн ситэтэ суох ытытылыбыт дьин эби 200 тыһ. солкуобайга (матэриалыгар 100 тыһыынча, үлэтигэр 100 тыһыынча) ИП Протопопов А.А. кытта дуогабарданан үлэ ыттарга сылдыар“. Бу абзацка онтон атын бигэргэммэтэх, оруна суох информация хаһыакка алдас барбытыгар „Ленскэй нэһилиэк“ МТ администрациятыттан бырастыыгынаргытыгар көрдөһүөн.

С.И. Эверестова, киин баанньык сэбиэдиссэй

**Үөрүүнү үтүктүөххэ,
үксэтиэххэ уонна
үөдүтүөххэ**

1979 сыл. Сайын Хатырык пионерскай лаабырыгар Суздалов Коля диэн уонча саастаах кырачаан, хатынгар уолчаан лаабырга сылдьара. Очотооуга бу Коля Нам историятыгар киирэр стеланы онорон бэйэтэ аатын ааттатыа диэн түһээн да баттаппатахпыт буолуо.

Оботтон туох да уратыга суох, оҕо-оҕо курдук Коля уол улаатан испитэ. Үһүс кылааһы бүтэрбитин кэннэ Намна музыкальнай оскуолаҕа художественнай кылааска нэһилиэк оскуолаларын оҕолоруттан уруһуйга дьобурдаах оҕолору хомуйуу буолбутугар Хатырык оскуолатыттан Коляны талбыттар. Онон Намна, интернакка олорон Нам орто оскуолатыгар уонна Намнаабы музыкальнай оскуола художественнай кылааһыгар үөрэнэр дьолго тиксэр. Учууталлара М.Р. Петухова, А.П. Захаров, С.Е. Охлопкова этилэр.

Уруһуйдуурун кыра эрдэбиттэн сөбүлүүр оҕо, дьэ, манна кырааска эгин араас эгэлгэтигэр умсаахтанар. Аан дойду, Россия аатырбыт художниктар олохторун, кинилэр үлэлэрин кытта билсэр. Кини ордук айылҕа

ААТЫН ААТТАТТА

кистэлэнин эгин араас эгэлгэ кырааска нөҕүө биэрэр абыланар ылларар, ол иһин элбэхтик толкуйдуур, элбэхтик айылҕа уларыйытын кэтиээн көрөр дьобура кыра сааһыттан саҕаллыбыт.

Коля кыра эрдэбиттэн билэ-көрө сатыыр дьобура атын оҕолордооҕор улахан этэ. Алтыс кылааһы үөрэнэн бүтэрэригэр оройуоннаабы пионердар дьиилэригэр „Эрэл“ диэн кыраайы үөрэтэр этэрээккэ киирэн республика үрдүнэн оскуола оҕолоругар биллэриллбит 1980-1982 сылларга „Модун санаа трассатын“ экспедициятыгар кыттар.

Бу экспедицияҕа үлэлээн оҕолор оройуоннарын историятын иннэ түн былыргы олохтон нууччалар Саха сиригэр келиилэриттэн, Мымак кинээс кинилэри хайдах көрсүбүтүтэн саҕалаан билигин олоххо дылы туох уларыйы барбытын, Советскай былаас олохтонуутун, колхозтар, совхозтар тэриллэлэрин, кинилэр үлэлэрин-хамнастарын, Советскай былаас иһин олохторун анаабыт чулуу доммутун, М.К. Аммосов сырдык чабылхай оловун, улууска үөрэх сайдыытын икки сыл тухары чинчийэн үөрөппиттэр. Икки сыллаах ирдир, чинчийэр үлэ түмүгүнэн

Республикаҕа 200-тэн тахса этэрээттэн „Эрэл“ этэрээт 20 оҕото бастаан Волгоград герой-куоракка барар босхо путевканын наһараадаламмыттар. Бу улахан кыайы Республикка оҕолорун тэрилтэлэрин историятыгар киирэн турар.

Коля Намнаабы музыкальнай оскуола иһинэн тэриллибит художественнай кылааһы түөрт сыл үөрэнэн, Намнаабы педучилищэ художественнай отделениетыгар үөрэнэ киирэр. Мантан ылата кини суола айар-тутар үлэбэ чингик салаллар.

Билигин Николай Иннокентьевич Суздалов Намна техническэй-творческай кинигэ айар-тутар үлэбэ үөрэтэр. Кини көмөтүнэн оҕолор араас авиамоделлары онорон республикаҕа ытытылар күрэхтэһиллэргэ ситиһилээхтик кытталлар.

Николай Иннокентьевич кэргэннээх, үс оҕолоох, улахан уола аҕатын туйабын хатаран Намнаабы педколледжка ситиһилээхтик үөрэнэ сылдьар, иккис оҕото И.С. Гаврильев аҕынан орто оскуола 10 кылааһын үөрэнээччитэ, үһүс оҕото Алиана алталаах, детсад оҕото.

Дьыл-хонук барара сүрдээх түргэн эбит. Мин Коляны Хатырыкка пионерскай лаабырга на-

чальниктыы сылдыахпыттан билэбин, онтон миэхэ „Эрэл“ этэрээтпэр сылдыабыга, бэйэтин саастылаахтарыттан улахан чорбойбот, ол гынан баран сайынны экспедицияҕа велосипедин Модуту, Хатырыгы, Хамажаттаны, Никольскайы, Партизаны уонна да атын нэһиликтэри кэрийэр айанна велосипедтар саахаллара элбэхтик тахсар кэмигэр бастакы механигынан Коля буолара. Оҕолор велосипедтара алдыанна да, онно Коляны ыныраллар. Коля сүрдээх холку, кыһыгар диэни билбэт, үгүс-элбэх сангата суох онорон кэбинэр. Оттон сорох оҕолор, ордук биир уол, велосипедта алдыан да алдыан буоларыттан кыһырантымтан, бырдааттана түһэр оҕолор баалара, онно кыһаллыбакка ол велосипеды Коля онорон кэбинэрэ. Онно көрдөхпүнэ кини тула оҕолор тардысталлара үгүс буолара.

Онон, Коля бу стеланы бэйэтин тула биир санаалаахтарын түмэн үлэлэтэн улахан кыайыны ситистэҕэ.

Инникитин да эдэр киниэхэ элбэх айар үлэ тосхойоро буолуо, онон өссө да үрдэллэри дабайарыгар баарарын.

**З.А. ТИХОНОВА,
РФ үтүөлээх учуутала,
РФ журналистарын союһун чилиэнэ,
Нам улууһун Ытык кинитэ.**

**Улуус
нэһиликтэригэр**

Сайыны быһа ремонтна турбут Хамажатта „Түһүлгэ“ сынньалан кинин дьийэт алтынны 25 күнүгэр көрөөччүлэригэр аанын тэлэччи аста. Дьийэ муостата бүтүннүү сагардыллыбыт, истиэнэлэрэ сырдык кыраасканын сотуллан, сандаара түспүт. Дьийэ иһигэр элбэх ремонт үлэҕэ ытытыллыбыт. Ити курдук саҕа

рынан „Дойдум дьоно“, „Суоппардар“ диэн кинигэлэри суруйбут А.М. Бурнашев „Тырахтарыыс уолаттар“ диэн үһүс кинигэтин сүрэхтэниитэ буолла. Бу бэртээхэй кинигэҕэ Хамажатта нэһилигин 42 бастын тырахтарыыстарын хаартыскалары кириббиттэр. Кинигэ ааптара Афанасий Михайлович бу кинигэҕэ киллэриллбит урукку уонна билигин баар тырахтары-

ААНЫН ТЭЛЭЧЧИ АСТА

кырааска сыттаах дьийэҕэ кулууп үлэһиттэрэ быйыл 40-нүс сылларын саҕалаатылар. Ханна да буоларын курдук бастаабын нэһилиэк баһылыга И.Н. Максимов сынньалаҥ кинээһиһылытын эвэрдэлээн туран кулууп үлэһиттэригэр миннигэс торт туттарда, үлэлэригэр өссө ситиһилэри баарда. Сынньанар киин директора А.А. Харитонов ааспыт сылга ытытыллыбыт үлэ ситиһилэрин сийилии көпсөөтэ уонна быйыл үлэлиэхтээх саастаабы иһитиннэрдэ. Бу маҕнайгы тэрээһин биечэрэ үлэ, тыыл ветераннарыгар, аҕа саастаах дьоннор күннэригэр ананан ытытылына. Бастакынан Хамажатта нэһилигин үлэһит дьоннорун туста-

ыстарга уонна ахтылары суруйбут аймахтарыгар маханан туран бэйэтин кинигэтин бэлэх уунна.

Биэчэр иккис чааһынан быйыл саас, муус устарга Дьокуускайга киирэн Саха театрыгар „Хамажатта – мин дойдум“ диэн көрдөрбүт концерттарын күөх экранга көрүү буолла. Концерт 2 чаас кэриҥэ барда. Хамажаттар бэйэлэрин артыыстарын ырыаларын-тойуктарын истэн, үгүлүлэрин-бистиилэрин көрөн улаханнык астынан, дуоһуян тардастылар. Ити курдук „Түһүлгэ“ сынньалан кинээ көрөөччүлэригэр аанын тэлэччи аста.

**Егор ФЕОФАНОВ,
Хамажатта**

**Хамажатта
орто оскуолатын
80 сылыгар**

Хамажатта оскуола 1933 с. аһыллыбыт. Арыы Тийккэ Атласов Ион Николаевич салдааһыннаах дьийэтигэр үлэлээбит. Элбэх, отучча оҕо алаастартан хомуллан үөрэнэ кирибит. Ас-таҕас кырыымчыгыттан үөрэнэн иһэн

детдом аһыллан үлэлээбитэ. Биһиги детдомго олоро кэлбиһиттэ. Нөҕүө сылыгар дэриэбинэ арҕа өттүгэр оскуола дьийэтэ тутуллубута. Ол дьийэтигэр билигин СФЛ кыра кылаас оҕолоро үөрэнэллэр. Онон, бу дьийэ киэн, сырдык историялаах. Биһиги икки дьийэнэн олохтоһуот. Иккис кылаастан Арыы Тийккэ 20-чэ оҕо

баһаатайа Новгородов Николай Гаврильевич бөлөмнөөбитэ. Онно мизэхэ бириэмийэ биэрбиттэрэ. Учуутал Москвитин Петр Николаевич миһигин үөрөспүтэ.

Хамажатта оҕолоро оскуолабытын бүтэрэн Нам орто оскуолатыгар үөрэмиппит. Оскуолаҕа үөрэнэр сылларбытыгар лапта оонньуута, мох-

тэрэн, Орто Арыыга баар үлэ, сынньалан лаабырын тэрийсиппитим. Оскуола коллектива саҕа директору үөрэ-көтө көрсүбүтэ. Коллектив сааһынан эдэр, үлэбэ дьобурдаах, бөлөмнөөх этэ. Дунаев А.Г., Шелковников Н.Г. курдук инициативалаах энтузиастар баалара. Кабинеттары саҕардан онорууга, ситэриигэ дьобурдарын

үрдүнэн бастыгынан билимниһиттэрэ.

Школьная лесничество, айылҕа доҕоттору куруһуок оҕолоро үрдүк таһымнаах слеттарга бастаан, Волгоград, Москва, Шушенская, Ижевсккэй куораттарга ытытылар слеттарга үчүгөйдик кытталлара. Тья хаһаайсытыбатын ситиһилэрин көрдөрөр быыстапкаҕа

кытталлара, мэлдьи бастыбыллара. Кудрина Н.Е., Колесова А.И., Касьянова М.И., Дьяконова А.Г., Стручкова, Чирикова В.А. бөлөмниһиллэр.

Оскуола үөрэнээччилэрэ кыһынны, сааскы каникулларга Советскай Союз устун экскурсияҕа бараллара. Кавказ, Прибалтика, Орто Азия республикаларынан, Рос-

ДИРЕКТОРДЫҔЫР СЫЛААРБАР

уурайы да баара. Оскуола икки сыл үлэлээн баран, тоҕо эрэ тохтообут. Ити бириэмээҕэ Николаевскайга оскуола 1933-34 сс. үлэлээбит уонна тохтотуллубут. Ити гынан нэһилиэнньэни үөрэтти тохтоон хаалбатаҕа. Ыалы кэрийэ сылдьан дьону ааҕарга, суруйарга үөрэтэр культурмееттар былааннаах үлэни ытытылар. Салгыы оскуола 1939-40 сс. арыллан үлэлээбитэ. Ити бириэмээҕэ кыра-кыра колхозтар холбоһон „Ленин“ аатынан колхоз буолбута. Чугастаабы нэһилиэк оҕолоро бука бары бу оскуолаҕа үөрэммиттэрэ. Үөрэх киэнниг тарҕанан испитэ. Василий Лазаревич Еремеев ахтарынан, оскуола кулууп таһынаабы томторго канцелярия дьийэтигэр үлэлээбит. Оскуола сабиэдиссыйинэн Бережнев Степан Степанович, учууталларынан Игнатьев Григорий Прокопьевич, Кулаковская Матрена Павловна, Игнатьева Евдокия Дмитриевна үлэлээбиттэрэ.

Бу оскуолаҕа мин Таастаахтан киирэн 1943 с. үөрэммитим. Ити сыл тохсунньуга Хамажаттаҕа сэрии тулааихтарыгар

олорбута, үөрэммит уонна маннайгы кылаас үөрэнээччилэрэ „украинецтар“ дьийэлэригэр олохтоһубут. 1944 с. сааһыгар оскуола саҕа дьийэтин тутуу саҕаламмыта уонна Өктөөп бырааһынныгар тутуллан бүппүтэ. Бу оскуолаҕа мин 4 сыл үөрэммитим.

1947 с. Саха сиригэр Автономия олохтоммота 25 сылын бэлиэтээһин буолбута. Хамажаттаҕа олохтоһубут, оһуохайдыт, ырыаһыт Устин Гаврильевич Нохсоороп тахсыбыта. Уус-уран самодельноһы бөлөмнөөбитэ. Детдом коллектива эмиз кыттыбыта. Парканы онорбута, киэр-гэппитэ. Театры, сүүрэр, оонньуур площадкалары, тустар түөлбэни үчүгөйдик онорбута, оройуон салалтата ону сөбүлээбитэ. Бэс ыйын 25-26 күннэригэр үөрүүлээх тэрээһин буолбута. Оройуон салалтата, колхозтар, нэһиликтэр бастыг үлэһиттэрэ президиум остуолугар олохтоһтара. Оройуон үөрэнээччилэрин ааттарыттан мин биир бастыг үөрэнээччи буоламмын президиумга олохтоһтум уонна тыл эппитим. Этэр тылбын детдом, оскуола старшай пионер

суо бырахсыта – биһиги сүрүн дьарыкпыт этэ. Намга баран волейбол оонньуутун бастаан көрбүппүт. Ити курдук Нам орто оскуолатын 1954 с. бүтэрбитим. 4 сыл үлэлээн баран, СГУ-гар үөрэнэ кирибитим. Уус-уран самодельноһу кыттыбытым. Факультет, университет, онтон Дьокуускай куорат фестивалыгар конферансе, ол аата кэнсиэрти ытытааччы оруолун толорбутум. Хоһоон ааҕан лауреат аатын ылбытым. Студеннар научнай обществоларын советын председателинэн талыллан, научнай-чинчийэр үлэһит дьарыктанылары салайбытым. Ректорат, партком, профком Бочуотунай грамоталарынан наһараадаламмытым. Онтон салгыы үлэли барбыппыт. Дьон тэҕинэн ылсан үлэлээбиппит. Детдомго олорон, итиллэн, үлэһит буолбутум.

1977 с. Хамажатта оскуолатын директорунан үлэһит буолбутум, атырдьык ыйын 15 күнүгэр үлэбин туппутум. Санаам өрө көтөүллэн, бары дьобурбун таба туһанан айымнылаахтык үлэлээбиптим. Оскуола, интернат өрөмүөнүн үлэтин ситэт-

ууран туран үлэлээбиттэрэ. Сөптөөх матырыйаалы булан „Комсомольская“ совхоз салалтатын уонна үөрэх салаатын, нэһилиэк салайааччыларын көмөлөрүнэн оскуола кабинеттара ситэриллбиттэрэ. Улуус оскуолаларын директордара, учууталлара опут атаһа кэллэллэрэ. Үөрэх, иити үлэтэ саҕа суолу тутуспутун сөргөһүтүтэрэ. Саха АССР оскуолаларын үтүөлээх учуутала, үөрэх отделений инспектора Марков Петр Афанасьевич кабинеттары хайҕабыта.

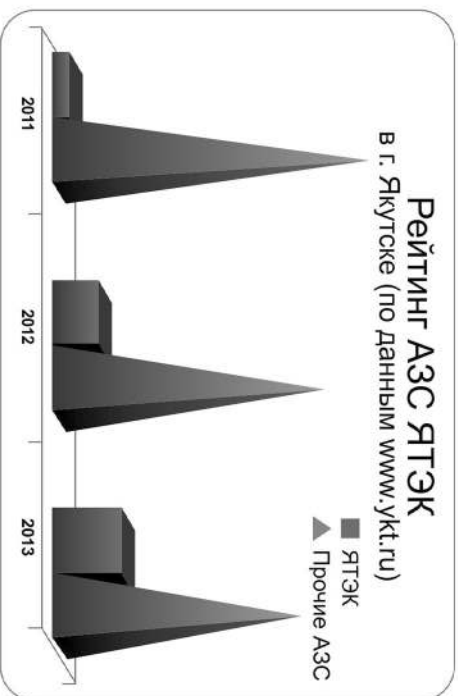
Кабинеттары ситэрэн онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова Анна Ефремовна, Сивцева Людмила Афанасьевна, Жирков Павел Дмитриевич, Жиркова Вера Алексеевна, Макарова Надежда Николаевна, Ядрихинская Валентина Семеновна, Эверстов Василий Иннокентьевич онорууга Дунаев Александр Григорьевич, Кириллин Николай Спиридонович, Кривошапкин Валерий Гаврильевич, Васильев Иван Касьянович, Бурнашева Тамара Ивановна, Софронова

коротко о главном

 Ворфоловиев Юрий: <i>Kia forte</i> «Заправляюсь 3 года. Качество нормальное»	 Егоров Владлен: <i>ТЛС Рiадо</i> «Заправляюсь Е-92. Самый хороший бензин»	 Охлопкова Ольга: <i>Kia Рiсапto</i> «Выбираю Е-96. Качественный бензин»
 Туралысов Георгий: <i>Vortex Тiпgo</i> «Заправляюсь Е-92. Хорошее топливо!»	 Васильев Станислав: <i>УАЗ Лапмуот</i> «Заправляюсь Е-92. Нравится выгодная цена»	 Монастырьев Борис: <i>Toyota Wish</i> «Заправляюсь Е-92. Устраивает цена»
 Птицын Тимир: <i>Mercedes-Benz W-203</i> «Выбираю Е-96. Качественный и недорогой»	 Горохов Анатолий: <i>ТЛС Рiадо</i> «Заправляюсь Е-92. Качественно и недорого»	 Слепцов Алексей: <i>Mazda 3</i> «Езжу на Е-92. Динамика не хуже, чем на АИ-92»

Ежедневно на АЗС ЯТЭК заправляется 5800 человек

Почему они выбрали ЯТЭК?*

- радует качество топлива **43%**
- очень нравится расположение АЗС **33%**
- привлекает выгодная цена **25%**

*Опрос проводило маркетинговое агентство ООО "Диалог"

- Очень довольны качеством топлива ГБУ РС(Я) «Якутскмедтранс»
- Претензий к качеству топлива у нас нет! УФСИН по РС(Я)
- Нареканий нет, работает безотказно! Якутский ПСО МЧС России
- Качеством довольны полностью! Республиканская больница №2
- Соответствует высоким стандартам Республиканская больница №3

«Е-92» удостоен премии «Лучшие товары Якутии»

Розыгрыш N.Луке 5000 участников

Начало продаж «Дизель Плюс»

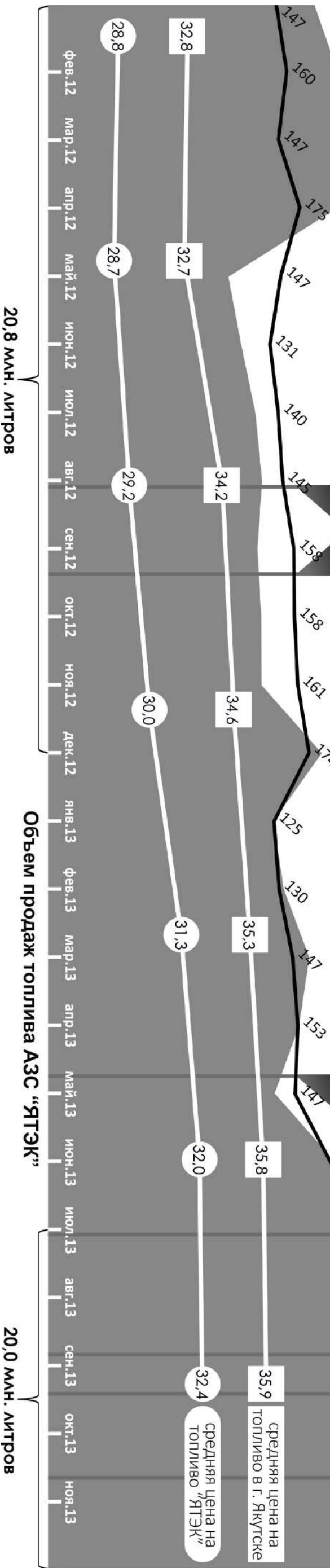
За 10 месяцев с АЗС «ЯТЭК» было собрано и передано в БФ «Грядущий жизни» на лечение детей с онкологией

Сотрудничество с АЗС «Роснефть»

Розыгрыш Kia Rio 1000 участников

Начало продаж бензина «Е-92»

Начало продаж бензина «Е-96»

20,8 млн. литров

Объем продаж топлива АЗС «ЯТЭК»

20,0 млн. литров

Кол-во заправок в месяц (тыс.)

средняя цена на топливо в г. Якутске

средняя цена на топливо «ЯТЭК»

Понедельник, 4 ноября

06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф «Крепкий орешек»
07.55 Х/ф «Кубанские казаки»
10.15 Х/ф «Офицеры»
12.15 К 400-летию царской династии «Романовы» 12+

Вторник, 5 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.25 Контрольная закупка
09.35 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+

19.50 Пусть говорят 16+
21.30 Х/ф «Крик совы» 16+
23.30 Германская голололомка 16+
10.25 Х/ф «Возвращение в Голубую лагуну» 12+

Среда, 6 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05, 04.25 Контрольная закупка
09.35 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+

Четверг, 7 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+

14.25 Т/с «Домработница» 16+
15.15 Самый лучший муж 16+
16.10 В наше время 12+
17.00 Наедине со всеми 16+

Пятница, 8 ноября

05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.05 Контрольная закупка
09.35 Женский журнал
09.45 Жизнь здорово! 12+

Суббота, 9 ноября

05.45, 06.10 Петровка, 38
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.35 Игрой, гармонь любимая!
08.20 «М/с «Джейк и пираты Нетландии» 16+
08.45 Смешарики. Но...

вые приключения
09.00 Умницы и умники 12+
09.45 Слово пастыря
10.15 Смек 12+
10.55 Мисс Вселенная. Репортаж из-за кулис 16+

Воскресенье, 10 ноября

05.50, 06.10 Х/ф «Огарева, б» 12+
06.00, 10.00, 12.00 Новости
07.45 Служу Отчизне!
08.15 «М/с «Аладдин»
08.40 Смешарики. Пинкод
08.55 Зерновые 16+

Понедельник, 4 ноября

11.00 Астероиды - хороший, плохой, злой
12.00, 08.00 Моя планета
13.00, 15.00, 18.00, 05.30 Большой спорт
13.20 Моя рыбка
14.00 Язь против еды
14.30 Рейтинг Баженова 16+

Вторник, 5 ноября

12.30 Страна спортивная
13.00 Живое время. Панорама дня
15.25, 15.55 Угрозы современного мира
16.25, 06.15 Наука 2.0
17.30, 07.20 Моя планета
18.00, 22.50, 03.45 Большой спорт

Среда, 6 ноября

11.00, 08.40 Рейтинг Баженова
11.35, 09.10 Самые опасные животные
12.00 Большой тест-драйв со Стиллавиным 16+

Четверг, 7 ноября

11.00 Рейтинг Баженова
11.30 Самые опасные животные
12.00 Top Gear 16+
13.00 Живое время. Панорама дня
15.25, 15.55 Основной элемент

11.00 Рейтинг Баженова
11.35 Самые опасные животные
12.00, 12.30, 09.25, 09.50 Полигон
13.00 Живое время. Панорама дня
15.25, 15.55 Следственный эксперимент 16+

Пятница, 8 ноября

11.00 Рейтинг Баженова
11.35 Самые опасные животные
12.00, 12.30, 09.25, 09.50 Полигон
13.00 Живое время. Панорама дня
15.25, 15.55 Следственный эксперимент 16+

Суббота, 9 ноября

11.00 Моя планета
12.00 Смешанные единоборства. Bellator. Прямая трансляция из США
14.00 Диалог
14.25 В мире животных
14.55 Фигурное катание. Гран-при Японии. Пары. Произвольная. Прямая трансляция

11.00 Рейтинг Баженова
11.35 Самые опасные животные
12.00, 12.30, 09.25, 09.50 Полигон
13.00 Живое время. Панорама дня
15.25, 15.55 Следственный эксперимент 16+

Воскресенье, 10 ноября

10.40, 07.00 Наука 2.0
11.40, 09.05 Моя планета
12.35, 15.00, 18.00, 22.45, 00.40, 04.25 Большой спорт
13.00 Фигурное катание. Гран-при Японии. Танцы на льду. Произвольная. Прямая трансляция

Понедельник, 4 ноября

05.00 Х/ф «Сватовство гусара»
06.25 Х/ф «Семь нянек»
08.00 Х/ф «Мужики!»
10.00 Большой юмористический концерт «Измайловский парк» 16+

Вторник, 5 ноября

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.10, 19.40 Вести-Москва

Среда, 6 ноября

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.10, 19.40 Вести-Москва

16.00 Т/с «Семейные обстоятельства»
17.30 Т/с «Тайны следствия - 10»
18.30 Прямой эфир 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши
21.00 Т/с «Берега моей мечты»

Четверг, 7 ноября

05.00 Утро России
09.00 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.30, 14.30, 17.10, 19.40 Вести-Москва

Пятница, 8 ноября

05.00 Утро России
08.55 Мусульмане
09.05 1000 мелочей
09.45 О самом главном
10.30 Т/с «Кулагин и партнеры»
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести

17.30 Т/с «Тайны следствия - 10»
18.30 Прямой эфир 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши
21.00 Т/с «Берега моей мечты»
23.50 Живой звук
01.15 Х/ф «Невеста на заказ»

Суббота, 9 ноября

05.00 Х/ф «Люди в океане»
06.35 Сельское утро
07.05 Диалог
08.00, 11.00, 14.00 Вести
08.10, 11.10, 14.20 Вести-Москва
08.20 Военная
08.50 Планета собак

Воскресенье, 10 ноября

05.20 Х/ф «Опасные друзья»
07.20 Вся Россия
07.30 Сам себе режиссер
08.20 Смехопанорама
08.50 Утренняя почта
09.30 Телеигра «Сто к одному»

4 ноября, понедельник

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:10 «С любовью к Якутии» 6+
06:40 «Аал-луук мас»: Благодать большого снега 6+
07:40 «С любовью к Якутии» 6+
08:10 «В семье единой» 6+

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:10 «С любовью к Якутии» 6+
06:40 «Аал-луук мас»: Благодать большого снега 6+
07:40 «С любовью к Якутии» 6+
08:10 «В семье единой» 6+

11:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
11:15 «Уеду я в горы, уеду...» (ТВ «Спектр») 6+
11:45 «Молодежный проспект» 6+
12:30 «Үчүгэйиэн бу сиргэ!» 6+
13:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+

6 ноября, среда

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:10 «Үлэбэ, үөрэххэ түмүсүлээх «Барахөөцтар» («Хотун Бүлүү» ТВ) 6+
11:45 Праздничный концерт ко Дню народного единства 6+
12:00 «Всем миром!» телемарафон в прямом эфире 12+

18:15 «Олох кэмус күһүн» («Сунтаар» ТВ) 6+
18:45 «Күнчээн»: Күлүмэн 0+
19:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
19:15 «Честная Якутия» ток-шоу 16+
20:15 «Наше будущее» 6+
20:30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+

7 ноября, четверг

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:15 «Мэнэг-Хангалас уонна Муданьзын ыраатты сыйыаннара эссе бөбөрүгү» («Майа» ТВ) 6+
06:30 «Объективка-айылба оболоро» 6+
07:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+

21:15 «Үчүгэйиэн бу сиргэ!» аһаҕас эфир 6+
22:15 «Алаастар да араастар» («Борообон» ТВ) 6+
22:45 Музыкальные клипы 6+
23:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+

8 ноября, пятница

06:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
06:15 «Сокуону тутуһан» («Маарыкчаан» ТВ) 12+
06:30 «Күүһү түмэн, сүбэни холбоон» («Бэрдьигэс» ТВ) 6+
07:00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+

09:30 «Беседы о вечном» 6+
09:45 «Белая трость» 12+
10:00 «С любовью к Якутии» 6+
10:30 «Мой спорт» 6+
11:00 «Тыа сирэ» 6+
11:30 «Көрүдүм ини, иһитим ини...» 6+
12:00 «Переводчик-2» көрдөөх тэттик киинэ («Кэбээйи» ТВ) 6+

10 ноября, воскресенье

07:00 «Аламай күн сыламынан!» 0+
07:15 «Сахаачча 65 сылыгар аналаах турнир» («Амма» ТВ) 6+
07:45 «Саха санаата» 6+
08:15 «Харах далыгар» 12+
09:15 «Пропеллер» 6+
09:30 «Простые истины» 6+
10:00 «Полярная звезда» телевизионный конкурс 0+

Учуутал, итгээчи, тэрийэ-эччи, бэйэтин идэтигэр, норуутгар бэринилээх, ытыктыр-убаастыг учууталбыт Гуляева Анна Егоровна бу күннэргэ кэрэ-бэлиэ күнүн бэлиэтир. РСФСР норуотун үөрэжиритин туйгуна, педагогическай үлэ ветерана, “Учууталлар учууталлара”, “Азия оҕолоро” фонда стипендиата түөрт уонтан тахса сыл үөрэх эйгэтигэр үлэлээбитэ. Бай уопуттаах учуутал саха оҕото омок быһыытынан сайдарыгар, түөрт үгэстэрин тутууларыгар олук уурбута. Бу сыраалах үлэтин түмүгүнэн биир идэлээбин Р.М. Сабарайкинан кытта “4 кылааска саха тылыгар дидактическай материал” пособиены таһаартарбыта буолар.

Оҕо талаанын таба тайанан, сөптөөх хайысханы тутуһан ис дууһатыттан иэйэн үөрэтэрэ.

ДУУҔА ИСТИГ ИЭЙИТИН КЫРАЧААННАРГА ИГЭРЭР УЧУУТАЛ

Кини үөрэппит оҕолоруттан А.Т. Замятин улуус уонна республика мелодистарын Союһун чилиэнэ, Георгий Белоусов - Саха ТРК биллэр журналиһа, “Харах далыгар” биэри ыгытааччыта, айымнылаахтык үлэли сылдьалларынан Анна Егоровна киэн туттар. Учууталларын үтүө холобурун батыһан, учуутал идэтин талан Российской Федерация бочуоттаах үлэһитэ, Саха Республикатын үөрэжиритин туйгуна Зырянова А.П., Саха Республикатын үөрэжиритин туйгуннара Винокурова А.А., Шарапова М.В., Лукина С.Г., Эверстова З.М., «Надежда Якутии» бэлиэ, Нам улуунун Баһылыгын Гранын хаһаайына Порогова В.С. таһаарылаахтык үлэли сылдьаллар.

“Урдүк сатабыллаах итгээчи хомус дьүрүлүн кистэлэнэр элбэх ыччаты иппитэ. Кини үөрэппит оҕолору улуус араас таһымнаах кэнсиэрдэригэр дьолдоргооно буолан үгүс истээчи кутун-сүрүн туппута, хайбал-махтал тылларын истибитэ, диэн истинг, иһирэх тылларын Нам начальнай оскуолатын маңнайгы директора Егоров В.Е. ахтар - Саха кинитэ хомус тыһын иһиттэбинэ дууһата чэпчиир, санаата кэнтир, ис иһиттэн үөрэр уонна хоһуйан

ыллаан барар идэлээх. Хомус ахсым дьүрүлүнүн, кырыымпа кылыһаһын бары күүһүн ыччакка, норуокка тириэрдэр иһиттэн, кырачаан татыйык ыччаттарын мунһан аан бастаан “Эрэлчээнэ” хомус ансамблын тэрийбитэ”.

Үгүс сыллар усталарыгар Анна Егоровна хас да көлүнэ хомусчуттары итэн-үөрэтэн таһаарбыта. «Эрэлчээнэ» ансамбль 1991 сыллаахха Норуоттар икки ардыларынаағы варганнай музыка II конгресһыгар ситиһилээхтик кыттыбыта, 1999 с. Норуоттар икки ардыларынаағы “Хомус алыптаах доргооно” оҕо фестивалыгар лауреат урдүк аатын ылбыта. 2001 с. филологическай наука доктора, РФ уонна Саха республикатын культууратын үтүөлээх үлэһитин И.Е. Алексеев - Хомус Уйбан айар кинээтигэр, 2002 с. Ф.С. Гоголева айар үлэтин уопутун түмүк тэрээһинигэр ситиһилээхтик кыттыбыта. Анна Егоровна Нам улуунун хомусчуттары бөлөһүөр киһирэн, Норвегияда норуоттар икки ардыларынаағы фестивалларыгар кыттыһыны ылбыта. Кини оҕолору хомус абыллар уһуйарын таһынан, хомус туһунан бэйэлэрин саналарын, хоһоон айан суруйалларыгар ыйык-кэрди, сүбэ-ама

биэрэрэ, тойуктуурга, оһуохайы этэргэ үөрэтэрэ. Үөрэппит оҕолоруттан Бучугасова И.В. хас да конкурстар, фестиваллар лауреаттара, Бубякин Е.Е. Дьокуускай куораттаағы Хомус күрээтин Гран-При хаһаайына, сиэнэ Гуляев Г.М. Сунтаар улууһугар оҕо фестивалын лауреата, Платонова М., Барамыгина И.Е., Суздалова С., Сивцева А.И., Суздалов А.Б. түөрт культура учууталлара.

Анна Егоровна оҕолору фольклорга дьарыктыаһыттан ыла хомус уустарын, аатырбыт хомусчуттар, тойуксугуттар тустарынан араас матырыйааллары, атын омуктар хомустарын мунһан барбыта. Ону салайааччыта, Нам начальнай оскуолатын директора, Саха Республикатын үөрэжиритин туйгуна Егоров В.Е. өйөөн, республика оскуола-ларыттан бастакынан хомус музейа 1997 с. сэтгэний 19 күнүгэр үөрүүлээх быһыыга-майгыга аһыллыбыта. Бу музей үлэтин билсирэ, уопут атаһа аатырбыт хомус уустара, виртуоз хомусчуттар, оннооҕор ыраах Япония хомуһу чинчийээччитэ Лео Тадагава ыалдьыттаабытара.

2011 сыл бэс ыйын 24 күнүгэр Аан дойдуга бастакынан 1344 киһилээх хомус ансамбла Саха циркатын дьэтигэр хомуска музыкальнай композицияны

оонньообута. Бу дыкти түгэн Гиннесс рекордун кинигэтигэр “Аан дойдуга хомусчуттар саамай улахан ансамбллара” буолан кирибитэ. Нам селотуттан ветераннар “Иэйи” кулууптары бөлөһө Анна Егоровна салалтатынан кыттыһыны ылбыта. Хомус дыкти доргоонун дьэирэһитэ, дьүрүһүтэ Гиннесс рекордун олохтоспугунан, олоһун бирикэрэ түгэниһэн киэн туттар.

Анна Егоровна күн бүгүнүгэр диэри оскуолатыгар күндү ыалдыт, ытыктылар тэрээһиннэргэ көхтөөх кыттааччы, эдэрдэргэ үтүө сүбэһит.

Күндү Анна Егоровна! Эйиэхэ олоһун кэрэ-бэлиэ күнүнэн оскуола коллективин аатыртыптан төлөнөөх эздэриһит, истинг-иһирэх махталбытын тиэрдэбит! Ыалдырар, кырдырар билиһимэ, чугас дьонун, оҕолорун, сиэннэрин, хос сиэннэрин тапталларыгар уйдаран уһундук, дьоллоохтук оло!

**С.Н. ПАРНЯКОВА,
М.Н. МИХАЙЛОВА,
Нам начальнай оскуолатын учууталлара**

(Төлөбүрдээх төрүөккэ бэчээттэнэр)

РАСПОРЯЖЕНИЕ от 30.10.2013г.№2.1-4-597

О проведении конкурса ледовых скульптур «Сказочная аллея»

Руководствуясь Уставом МО «Ленский наслег», в целях организованного проведения праздничных мероприятий, посвященных новогоднему торжеству, создания праздничной атмосферы и формированию эстетического отношения к красоте и восприятию мира, пропаганды здорового образа жизни, привлечения внимания населения и обществу к творчеству мастеров.

РАСПОРЯЖАЮСЬ:

1. Провести конкурс ледовых скульптур «Сказочная аллея».
2. Утвердить Положение конкурса ледовых скульптур «Сказочная аллея» согласно приложению 1.
3. Утвердить состав конкурсной комиссии по подведению итогов конкурса ледовых скульптур «Сказочная аллея» согласно приложению 2.
4. Руководителям организаций и предприятий, независимо от форм собственности, общественным организациям, находящимся на территории МО «Ленский наслег», руководителям микрорайонов и населению с. Намцы принять активное участие в конкурсе ледовых скульптур «Сказочная аллея».
5. Директору МАУ «АРТ МО «Ленский наслег» Яковлеву В.Е. организовать решение всех вопросов организационно-технического обеспечения, связанных с подготовкой льда для проведения конкурса ледовых скульптур.
6. Настоящее распоряжение вступает в силу со дня его официального опубликования.
7. Контроль за исполнением данного распоряжения оставляю за собой.

Глава А.Г. Новгородов

Приложение 1

УТВЕРЖДАЮ

Глава МО «Ленский наслег» А.Г. Новгородов

ПОЛОЖЕНИЕ о конкурсе ледовых скульптур «Сказочная аллея»

Общие положения

Положение о проведении конкурса ледовых скульптур (далее - Положение) определяет порядок организации и проведения конкурса на лучшее создание ледовых скульптур (далее - конкурс), в том числе условия участия в конкурсе, рассмотрение конкурсных объектов и выявление победителя, объявление результатов конкурса, а также размер и форму поощрения. Конкурс ледовых скульптур «Сказочная аллея» (далее - конкурс) проводится в целях развития традиций новогодних и рождественских праздников, совершенствования искусства снежной и ледовой скульптуры, организации культурного отдыха населения в зимнее время.

Организатором конкурса является администрация МО «Ленский наслег». Порядок и условия проведения конкурса К участию в конкурсе приглашаются физические и юридические лица независимо от формы собственности и организационно-правовой формы, как отдельные лица, так и группа лиц, студенты и преподаватели Намского педагогического колледжа.

Темами ледовых скульптур, представ-

ленных в конкурсе, являются: Новый год и Рождество Христово; Символ предстоящего года; Символы предстоящих 6 спортивных игр народов саха РС(Я);

Конкурс проводится по 2-м категориям:

- 1 категория - проводится на территориях (прилегающих территориях) учреждений, организаций и предприятий, находящихся на территории МО «Ленский наслег»;
  - 2 категория - проводится в сквере Дружбы на площади Ленина с. Намцы.
- Конкурсные ледовые скульптуры остаются на выбранных площадках для обозрения населения и гостей с. Намцы до весенней организованной уборки.
- Конкурс признается несостоявшимся, если на участие в конкурсе было подано меньше двух заявок.

Условия участия и требования к участникам конкурса

Заявки на участие в конкурсе подаются в администрацию МО «Ленский наслег» по установленной форме (см. ниже) и принимаются до 06 декабря 2013г. с 9ч.00м.-18ч.00м. по адресу: Намский улус, с.Намцы, ул. Ст. Платонова,28, р/тел: 41-352 (секретариат).

ЗАЯВКА

на участие в конкурсе ледовых скульптур «Сказочная аллея»
Но м и н а ц и я к о н к у р с а

Ф.И.О., дата рождения участника (участников команды) _____

Место работы или учебы участника (участников команды) _____

Домашний адрес и контактные телефоны (участников команды) _____

Принимая участие в настоящем конкурсе, я беру на себя ответственность за надлежащее использование инструментов, техники, материалов, соблюдение правил их эксплуатации, а также правил техники безопасности, пожарной безопасности и охраны труда. Я так же беру на себя ответственность за все последствия, включая травмы, связанные с несоблюдением или ненадлежащим соблюдением мною вышеуказанных правил.

С условиями участия в конкурсе согласен (согласны)

« _____ » 2013г.

Подпись (подписи) _____

Направляя заявку на участие в конкурсе, участнику соглашаются с требованиями настоящего Положения.

Возраст участников от 18 лет и старше. Участники должны быть обеспечены собственными инструментами и иметь при себе средства индивидуальной защиты, необходимые для работы, инструменты, ведро, совковые или штыковые лопаты, лестницы, стремянки.

Технические условия:

При создании ледовой скульптуры разрешается применять только лед и воду, а также материалы, полученные при обработке льда. Запрещается использовать искусственные опоры, декоративные украшения и цветную окраску льда. Для создания ледовой скульптуры разрешает-

ся использовать как ручные, так и механические инструменты.

При выполнении конкурсного задания каждый участник конкурса обеспечивает соблюдение правил техники безопасности, в том числе технических ассистентов при работе с инструментом, оборудованием и скульптурой. Организаторы конкурса не осуществляют страхование участников и их технических ассистентов от несчастного случая, не несут ответственности за нарушение участниками правил по технике безопасности, правил по эксплуатации используемого инструмента (оборудования), а также за полученные участниками либо их техническими ассистентами в период выполнения работы травмы.

Использование участниками конкурса инструментов и механизмов, представляющих повышенную опасность (в т.ч. бензопил, газовых горелок), разрешается только при наличии письменного согласования с органами МЧС Намского улуса.

Каждый участник конкурса ответственен за свою медицинскую страховку.

Организаторы конкурса не несут ответственности за оборудование и личные вещи участников, используемые во время конкурса.

Критерии оценки скульптур

Для оценки конкурсных предложений назначается конкурсная комиссия. Персональный состав и секретарь конкурсной комиссии (секретарь без права голоса) утверждаются Главой МО «Ленский наслег», на период отсутствия членов конкурсной комиссии, их обязанности исполняют лица, замещающие их по должности.

Заседание конкурсной комиссии является правомочным, если на нем присутствуют не менее 2/3 членов конкурсного состава.

Конкурсная комиссия оценивает скульптуры по следующим критериям: соответствие условиям настоящего Положения; соответствие новгородной тематике, полнота и выразительность раскрытия темы;

техника исполнения, использование особенностей снега и льда, разнообразие фактуры в обработке снега и льда, качество исполнения, культура подачи материала;

пластическое решение с учетом недолговечности материала; креативность, оригинальность дизайна, художественная выразительность; завершенность образа, визуальное и эстетическое воздействие на зрителя. качественный уровень выполнения (антивандальный) и выдумка исполнитель ледовых скульптур.

Конкурсная комиссия конкурса определяет своим решением победителей конкурса и участников, получающих поощрительные премии. Комиссия самостоятельно определяет регламент своей работы.

Призовыми местами являются первое, второе и третье место в каждой номинации. Победители будут награждены грамотами и ценными призами.

Церемония награждения победителей конкурса будет происходить на новогодних торжественных мероприятиях.

Финансирование Конкурса

Финансирование конкурса осуществляется за счет средств организатора. Средства расходуются на приобретение грамот, ценных и поощрительных призов, изготовление сертификатов.

ЫТЫРЭХ ТЫТТАР

Күндүтүк саныр киһитин, ытык-мааны саҕасытын ПЕЛАГЕЯ ДАНИЛОВНА БАИШЕВНА Аҕа дойдуга Улуу сэриитигэр килбэһинээх үлэтин иһин мэтээл, Педагогическай үлэ ветерана, РСФСР үөрэжиритин туйгуна бэлиэлэр хаһаайыннарын, Нам селотун Бочуоттаах гражданын, 4 оҕо амарах ийэтин, 8 сиэн, 6 хос сиэн эйгэс эбэтин, 80 сааскын томточчу туолар кэрэ-бэлиэ күнүнэн, үбүлүөгүнэн итигитик-истингик эздэриһит! Күн-дьыл өксүнэ эйиэхэ биллибэти! Куруук сэргэхтик силээ-хаама, мэлдьи үөрэ-көтө сылдьаргар. Оҕолоргор, сиэннэргэр өйөбүл, мындыр сүбэһит, эрэллээх эркин, биҕэ тирэх, тирэбил буола тураргар баҕарабыт!

Эздэни кытта Баишевтар, кийииттэрин Мария Семеновна, Мария Константиновна уонна Гаврил, Феврония, Светлана, Марианна, Николай Никитич.

Ытыктыр, таптыр учууталбытын, кылааспыт салайааччытын, норуот үөрэжиритин туйгунун, учууталлар учууталларын, өр сыллар оҕолорго саха тылын уонна литературатын кистэлэтин, сүмэтин ингэрбит, нэһилиэк музейин түөрттээччи-энтузиһаһын, Хамаҕатта нэһилиэтин Бочуоттаах олохтообун БУРНАШЕВА ТАМАГА ИВАНОВНАНЫ оскуола-ны бүтэрбиппит 25 сылынан, үөрэммит кыһабыт 80 сааһынан итигитик-истингик эздэриһит!

Ол саҕанаағы 24 мэнник-тэник оҕолор, оскуола-ны бүтэрэн, олох киэн аартыгар эрэллээхтик үктэнэрбитигэр, билигин үөрэхтэнэн, үлэлэнэн, дьэ-уот тэринэн, киһи тэннинэн, сиэринэн дьон буолан үлэли-хамсыы, олох оргуйар ортотугар сылдьарбытыгар эн үөрэтиин, иитиин, сөптөөх тыллары булан хайҕаан да, сэмэлээн да биэрбитин олук буолбуттары ис сүрэхпиттэн бэлиэтибит. Күндү учууталбытыгар баҕарабыт кытаанах доруобуйаны, күн сырдыгын кэрэтин, үтүө тылбыт үгүмэнин! Биһиги, эн үөрэппит оҕолорун, эйигин куруугун ахтабыт, чугастык саны-ыбыт, таптыбыт, махтанабыт.

Э.К. Хамаҕатта орто оскуолатын 1988 с. выпускниктара.

«ТУЙМААДА» ХАҢЫАККА – СҮҮЙҮҮЛЭЭХ СУРУТУУ

Кэрэни кэрэхсир, кэскили түстүүр «ТУЙМААДА» хаһыакка 2014 сыл бастакы аҕарыгар сурутуу ытыгылар. Сурутуу сүрүн бириһэ – 150 тыһыынча солкуобай. Маны сэргэ сыаналаах бириестэр бааллар: улахан ЖК-телевизор, холодильник, аныгы суотабай телефон о.д.а. Алта ыйга толору суруттарыттар эрэ бириестээх сурутууга кытталар.

«ТУЙМААДА» хаһыакка общество, политика, экономика туһунан кырдыктаах суруйуулар, ону сэргэ «Олох көстүүлэрэ», «Дьылбы хаан», «Эйгэ», «Баай байанай», Иччи», «Таптал таабырына», «Көр-күлүү» о.д.а. балаһалар бэчээттэнэлэр.

Сурутуу сыаната 6 ыйга манньк: Дьокуускайга уонна киин улуустарга – 805 солк. 62 харчы, Бүлүү бөлөх улуустарыгар – 928 солк. 62 харчы, хотугу улуустарга – 990 солк солк. 30 харчы.

**Көхтөөхтүк сурутун, бириестэ сүүйүн!
«ТУЙМААДА» редакцията.**

БИЛЭРИИЛЭР**БИЛЭРИИ****БЫТКАБЫЛЛАХ НАМ УЛУУХУН ОЛОХТООХТОРО, БЯЛДЫТГАРА, БАР ДЬОН!**

Олохтоох онгорон таһаараачы эһиэхэ анаан американский фильдрдарынан ыраастаммыт, минеральной эттиктэр эбиликтээх, үрдүк категориялаах 19 литрэлээх «Төрүт уу»-ну 100 солк. атыгылыр. Намга: «Сардага» кинотеатр, Аппааныга: Лена уул. № 16. Атыгга кулердар, помпалар бааллар. Дьыаэ тириэрдэн биэрэбит: **МГФ 873-73-11, МТС 300-11-70 уонна 23-321.**

ОЛОХ — ТУРУК — УУ — «ТӨРҮТ УУ»**СЪЕМКА СВАДЕБ И ТОРЖЕСТВ!**

Желаєте запечатлеть семейные торжества, свадьбы, юбилеи? Нет ничего проще – позвоните по телефону 42-9-48, 89243660623, 89141077316. Мы приедем и по вашему желанию качественно, профессионально снимем на видео и фото с отличным оформлением. Также принимаем заказы на имидж-фильмы, музыкальные клипы, семейное фотографирование на дому, перевод из видеокассет на цифровые носители, монтаж и запись частных видеосъемок.

Грузовые перевозки по селу, по городу. Продаем новый котел КСТГ-20.

Тел. 89243661967, 89841160270.

Продаю автобус ПАЗ-32054 2001 г. вып. или меняю на строй. материал.

Тел. 89142713191.

Продаю или меняю на мясо КРС котел «Жарок» (трехсекционный).

Тел. 42-987.

Продаем и устанавливаем комплекты спутникового телевидения «Телекарта Восток» (Орион Экспресс). НД комплект 47 каналов + НВК «Саха» – 8000 рб., SD комплект 46 каналов – 6000 рб.

Тел. 89248716980.

Продаю земельный участок 1500 кв.м. кв. Север и земельный участок кв. Көчү со срубом 7x7 кв. м.

Тел. 89142942470.

Сдаю 2-х комн. благоустроенную квартиру на Дадаре.

Тел. 89681524081.

Сдаю в аренду частный дом с газовым отоплением по ул. Аммосова, 47.

Тел. 89142256833.

Считать недействительным утерянное водительское удостоверение №319622 на имя Мохначевского Авксентия Ильича.

Открылся офис-магазин тибетско-китайской косметики «Tian De». Покупателям 35% скидка. Добро пожаловать к нам в магазин по ул. Чернышевского, 14 (Гранильный завод).

Намская местная организация **Всероссийского общества слепых реализует** в розницу производства Приморского учебно-производственного предприятия слепых: прищепка бельевая – 4 рубля, крышка капроновая – 4 рб., перчатки х/б 2-нитевые – 10 рб., перчатки х/б 3-нитевые – 13 рб., перчатки х/б ПВХ покрытием – 16 рб.

Тел. 41189, 89841035289, 89248696357, 8964424270.

СР КИИ быраабыгар уполномоченнайын 2013 с. алтынны 14 күнүнээҕи 479 №-дээх дьаһалынан **КИИ быраабыгар боломуочунай общественнай бэрэстэбиитэлинэн Нам улууһугар Иван Иннокентий Иннокентьевич «Энсиэли» хаһыат** корреспондента, РФ журналистарын сойууһун чилиэнэ 2013 с. алтынны 14 күнүттэн ыла **ананна.**

Онон, гражданнар, хаһан баҕарар **41-4-96 эбэтэр 89141074211** телефоннарга эрийиэххитин сөп. Общественнай бэрэстэбиитэл гражданнары хас ый ахсын, икис нэдиэлэ суботаттар сарсыарда 10 чаастан киһэ 5 чааска диэри Н.М. Рыкунов аатынан библиотекаҕа тустаах боппурустаргытынан көрсүө.

Сэтгэний 3, 4, 5 уонна 8, 9, 10 күнүнэригэр **Сардагалаах Сайды Алгыһынан ыраастаны үс күннээх курса буолар.** Ону кытта биридиилээн (индивидуальной) дьонго, араас эйгэ ыраастанытын оноробут.

Ыраастаны дьэн тугуй? Алгыс туругун энергиятын уонна тыл ис дорҕоонун күүһэ хайдах үлэлирин туһунан толору информацияны курс кэмигэр оноробут.

Тел. 89142579673, 89244675372.

КЭРИЭСТЭБИЛ**ИЙЭ КЭРЭ МӨССҮӨНЭ СҮРЭХПИТИГЭР ӨРҮҮ БААР**

Күн сырдыгын көмүс чыычаахтарыгар көрдөрөн улаатынарбыт, ииппит-такайбыт көмүс киһибит – тапталлаах ийэбит **АННА КСЕНОФОНТОВНА ПОТАПОВА** олохтон туораабыта бу дьыл сэтгэний 3 күнүгэр үһүс сыла туолар.

Ийэбит барахсан, төрөспүттэрэ эрдэ өлөннөр, эрдэ тулаайах хаалбыта. Сут-кураан, сэри сылларын, саҥа олох тутулар ырахан кэмнэрин үтүө санаалаах дьоннор көмөлөрүнэн этэнгэ туораан кэлбит дьоллоох эбит. 1949 сыллаахха кэргэнин Иван Герасимович Потаповы көрсөн, Намга кэлэн олохсуйбута. 36 сыл биригэй дэмнээхтик олорон 5 кыыс оҕону бэйэлэрин суолларын утумнааччыларынан бүөбүйдээн таһаарытара. Ийэбит сыры-сыллатаагы оҕолорун көрөр буолан улаханлык үлэлээбэтэ. Ол да иһин буолдо, биһиги үлэлиир кэммитигэр теһе кыалларынан өйбүл буолара. «Киһи үлэнэн олорор, дьоллонор» дьэн этэрэ. Эйэҕэ майгылаах, уурбут-туштуг курдук ыраас туттунуулаах, истэннээн, дьыэ хаһаайката этэ. Дьыэ үлэтин таһынан, уроок ааһытытын, бэйэни сатаан дьаһаныны үрдүктүк тутара. Үөрөҕө да суох буоллар, оҕону иттигэ бэйэтэ туспа көрүүлээҕэ, туттар нымалааҕа. Ол быһыытын ийэ, эбэ эппитэ оруннаах, ыллыктаах, онгорбута түмүктээх, толкуйа инникилээх эбитин биһиги, оҕолоро уонна сиэннэрэ, чугастык ылынабыт, олоххутугар туһанабыт. Аҕабыт өлбүтүн кэннэ ийэбит, эбэбит биһиэхэ саамай чугас доҕорбут кэриэтэ буолбута. Барыбытын биир дьыэ кэргэнгэ түмэрэ, сомоҕолуура. Күндү киһибит миннигэс аһын сыта, сылаас, намыын тыллара, күлэн-үөрөн миһилинэрэ оҕолоругар, сиэннэригэр сырдык өйдөбүлүнэн хаалыа.

Үтүө-мааны, күн күбэй ийэбит, тапталлаах эбэбит олорон ааспыт олоҕо биһиэхэ үтүө холобур буола туруо. Кини кэрэ мөссүөнэ сүрэхпитигэр өрүү баар.

Кыргытара, күтүөттэрэ, сиэннэрэ.

1. **МКУ «УСХ Намского улуса» проводит отбор получателей субсидий из местного бюджета МО «Намский улус»** за счет субвенций, предоставляемых из государственного бюджета Республики Саха (Якутия), на поддержку сельскохозяйственного производства для осуществления отдельных государственных полномочий в 2013 году по направлению: «Растениеводство»:

1.1. На возмещение части затрат по производству сочных и (или) грубых кормов из однолетних кормовых культур по ставке на 1 тонну произведенного силоса и сенажа, исходя из данных официальной статистической отчетности;

Получатели субсидий должны соответствовать следующим критериям:

а) наличие в собственности или в аренде от 20 гектаров убранный площади кормовых культур;

Получатели субсидии должны выполнить следующие условия:

а) выполнение плановых показателей, предусмотренных соглашением о предоставлении субсидий;

б) предоставление статистических и ведомственных отчетов Управлению.

2. Перечень документов, предоставляемых всеми заявителями для участия в отборе на получение субсидий из местного бюджета Муниципального образования «Намский улус»:

- заявление на участие в отборе;

- сельскохозяйственные кооперативы предоставляют копию положительного заключения ревизионного союза;

- крестьянские (фермерские) хозяйства, включенные в реестр Ассоциации крестьянских (фермерских) хозяйств Республики Саха (Якутия) и России;

- выписку из Единого государственного реестра юридических лиц или заверенную копию такой выписки (для юридических лиц), полученную не ранее чем за шесть месяцев до дня размещения в средствах массовой информации извещения о проведении конкурса;

- выписку из Единого государственного реестра индивидуальных предпринимателей или заверенную копию такой выписки (для индивидуальных предпринимателей), полученную не ранее чем за шесть месяцев до дня размещения в средствах массовой информации извещения о проведении конкурса;

- копию отчета об отраслевых показателях деятельности организаций АПК по форме №6-АПК (годовая, вновь созданной организацией – квартальная за текущий год), заверенную организацией для юридических лиц (для крестьянских (фермерских) хозяйств – информация о производственной деятельности крестьянского (фермерского) хозяйства по форме №1 – К(Ф)Х;

- копия статистического отчета по форме 2 - фермер; 29 – СХ; 10 – СХ;

- банковские реквизиты.

3. Установить срок приема заявок с предоставлением требуемых документов согласно Правилам предоставления субсидий: с 09 часов 00 минут 05 ноября до 18 часов 00 минут 18 ноября 2012 года.

4. Информация размещена на официальном сайте МО «Намский улус» www.sakha.gov.ru.

5. За условиями конкурсного отбора обращаться в МКУ «УСХ Намского улуса» (каб.104, 207 в администрации МО «Намский улус»), специалистом сельского хозяйства населего. Справки по тел: 41282, 41755

Намга икки 1,5 саастаах **боороскулар сүтүтүлэр.** Биирдэһэ атыр (аттамтатах) оҕус. Ураанчыктаах, онтукайа кыра, муоһа улахан, арыый хараҥа кытархай кугас, кэннигэр кыра маһаннаах, иһэ, атахтара маһан. Муоһун икки арда сырдык кугас баттахтаах. Тыһыта хара эриэн, сүүһэ ураанчыктаах, кыра төбөлөөх, хара дьүһүннээх. Көрбүт дьон манньк нүөмэргэ эрийэн биллэрэргитигэр көрдөһөбүт: **89142861849, 89248794769.**

Информация Министерства связи и информационных технологий Республики Саха (Якутия) по сбору денежных средств для оказания помощи улусам Республики Саха (Якутия), пострадавшим от наводнения

Для всех абонентов «Ростелеком» на территории Республики Саха (Якутия) в период с 1 ноября по 10 ноября 2013 года (включительно) организован телефонный номер «111-530» или «8-4112-111-530». Стоимость одного звонка составляет 50 рублей (стоимость внутризонального звонка не взимается). Количество звонков с одного телефонного номера не ограничено. До 10 декабря 2013 года абонентам ОАО «Ростелеком», позвонившим по номеру телефона «111-530» или «8-4112-111-530», будет выставлен счет для оплаты. Оплату по счету можно будет произвести по действующей системе ОАО «Ростелеком» (через отделения ОАО «Ростелеком», Почты России, сайт rt.ru, электронные терминалы и т.п.).

Для участия в благотворительной акции абоненты «Билайн» в период с 1 ноября по 10 ноября 2013 года (включительно) могут отправить SMS со словом «Дети» на короткий номер 7878. После подтверждения с баланса абонента будет списана сумма в размере 50 руб. Перевод производится без комиссии, плата за отправку SMS на номер 7878 с абонентов «Билайн» не взимается. Для участия в благотворительной акции абоненты «МТС» в период с 1 ноября по 10 ноября 2013 года (включительно) могут отправить SMS на короткий номер 3116 с текстом «RDF сумма платежа». Например, если вы хотите пожертвовать 100 руб., то наберите в тексте SMS «RDF 100». После подтверждения с баланса абонента будет списана сумма в размере 100 руб. Перевод производится без комиссии, плата за отправку SMS на номер 3116 с абонентов «МТС» не взимается.

ВСЕМ МИРОМ 2

В Якутии пройдет благотворительный телемарафон в помощь пострадавшим от наводнения. С мая по август в республике произошло три наводнения. В результате природной стихии подтопленными оказались 64 населенных пункта, пострадало около 6 тысяч человек. 4 ноября, в День народного единства, Национальная вещательная компания «Саха» проводит благотворительную акцию «Всемирным миром». В этот день на главном телеканале республики пройдет телемарафон, во время которого будет организован сбор средств в помощь пострадавшим от наводнения.

Национальным фондом возрождения «Баргары» при Президенте Республики Саха (Якутия) в связи с участием в организации и проведении телемарафона в поддержку жителей Республики Саха (Якутия), пострадавших от наводнения в 2013 году, открыты банковские счета, на которые якутяне могут перечислять свои денежные средства.

1. в АКБ «Алмазэргиэнбанк» (ОАО) НФВ Баргары при Президенте РС (Я) ИНН 1435075797/143501001 Расчетный счет № 40703810200001701086 в АКБ «Алмазэргиэнбанк» ОАО

Корр. счет № 30101810300000000770 БИК 049805770 Назначение платежа: пожертвования в поддержку жителей Республики Саха (Якутия), пострадавших от наводнения в 2013 году

2. в Якутском отделении № 8603 ОАО «Сбербанк России» НФВ Баргары при Президенте РС (Я) ИНН 1435075797/143501001 БИК 049805609 Корр. счет № 30101810400000000609 Расчетный счет № 40703810576020000033

Назначение платежа: пожертвования в поддержку жителей Республики Саха (Якутия), пострадавших от наводнения в 2013 году

3. в филиале ОАО «Газпромбанк» в г. Якутске

НФВ Баргары ИНН: 1435075797 КПП: 143501001 ОГРН: 1021401050110 ОКАТО: 984010000000000000

Расчетный счет 40703810239000000003 Корр. счет 30101810700000000820 БИК 049805820

Назначение платежа: пожертвования в поддержку жителей Республики Саха (Якутия), пострадавших от наводнения в 2013 году

Люди, оказавшиеся в крайне сложном положении, нуждаются в нашей с вами поддержке. Настал момент сплотиться и проявить милосердие.

<p>Өр сыларга ыаллы олоһун убаастыыр киһибитигэр Люция Семеновна, кыһыгар Марияба, оҕолоругар, чугас дьонноругар тапталлаах уола, убайа, аҕалара Нам 1 №-дээх орто оскуолатын учуутала</p> <p>ПАНТИЛОВ Семен Иванович күн сириттэн соһучу барбытынан дириг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Намант, Дьокуускайтан Макаровтар дьыэ кэргэттэрэ.</p>	<p>Чугастык, истингик саныыр ыкса ыалларбытыгар Елена Евтропьевна Васильеваба, оҕолоругар Аленаба, Сережаба, Дунаба, сиэннэригэр уонна Евдокия Христофоровна Охлопковаба, Любовь Евтропьевнаба, Аполлон Евтропьевича, Владислав Евтропьевича тапталлаах кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, ытыктыыр күтүөттэрэ, чугастык ыалласты күндү киһибит Манга-Хангалас улуһун Ломутка нэһилигин олохтоо</p> <p>ВАСИЛЬЕВ Константин Константинович уһун, ырахан ыарыттан олохтон барбытынан дириг кутурбаммытын биллэрэбит.</p> <p>Новгородова О.И. дьыэ кэргэнэ.</p>
<p>Аҕа дойдуну Улуу сэриитин кытыгылааҕа, Японскай милитаризмы уруххаластыт буйуйн</p> <p>СЫСОЛЯТИН Семен Васильевич 93 сааһыгар олохтон туораабытынан кини чугас дьонноругар, оҕолоругар дириг кутурбаммытын биллэрэбит.</p> <p>Улуус дьаһалтата, Ветеран сэмбэтэ.</p>	<p>Убаастыыр чугас ыалларбыт, Хамаҕатта нэһилигин олохтоохторо Саргылана Ивановна, Олег Владимирович Дмитриевтарга тапталлаах ийэлэрэ, эһэлэрэ, Тулагы салиэннэтин олохтоо, элбэх олохох ийэ, эбэ</p> <p>ОЛЕСОВА Ралетта Алексеевна уһун ырахан ыарыттан ыалдыан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Москвитиннар, Константиновтар, Корниловтар, Габышевтар.</p>

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ**ОТДЕЛАР:**

редакторы солбууааччы — **41496**, суругу тиһии, хаһыаты тангы — **41332**, бухгалтерия — **41141**, факс — **41141, 41496**.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Энсиэли» хаһыат редакцията» автономнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральной сулуусу СР управлениетыгар 2012 с. олунньу 7 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **Ш №ТУ14-0216**.

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэтитин, дьыэбит аадырыһын чопчу ыйын. Редакцияга кирибит суруктар төннөрүллүбэтэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатынын мэдди биир буолбат.**

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата.

678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложной уул. 4.
E-mail: Namtsy41141@mail.ru; editor@namtsy.sakha.ru

«Энсиэли» хаһыат РИС талылына, таһылына уонна бэчээттиир сыһар бэчээттэннэ. **Адырыһа:** Нам сэл. Заложная уул. N4 Формата А3. Кээмэйэ 2,0 бэчээт. Лиис **Көндү сыһанан атыгыланар Индекс — 54889.** Тиража — 2039 Бэчээкэ илии баттаньтын графика — 12:00 ч. 01.11.2013 с. Бэчээкэ илии баттанна — 11:20 ч. 01.11.2013 с.